

KESIS-HANKE

Kesänuorisotyötä seurakuntiin

RIPPIKOULU

KESÄ

SYKSY

Saara Anneberg ja Timo Kekkonen
Opinnäytetyö, syksy 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Itä, Pieksämäki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumis-
vaihtoehto
Sosionomi (AMK) +
kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Anneberg, Saara & Kekkonen Timo. Kesis-hanke – kesänuorisotyötä seurakuntiin. Diak Itä, Pieksämäki, syksy 2010, 87 s. 5 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Itä Pieksämäki. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda rippikoulun käyneille nuorille toimintaa kesän ajaksi. Toiminnan avulla oli tarkoitus vahvistaa ja pitää yllä nuorille rippikoulun aikana muodostunutta seurakuntayhteyttä. Opinnäytetyön tarkoituksena oli myös selvittää, onko kesänuorisotyölle tarvetta seurakunnissa. Opinnäytetyö on muodoltaan toiminnallinen.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi nuorten spiritualiteettia ja seurakuntayhteyttä, lisäksi teoriaosuus sisältää tietoa seurakunnan järjestämästä nuorisotyöstä. Opinnäytetyö pitää sisällään myös teoriaa erilaisista oppijoista, oppimistyyleistä ja opetuksessa käytettävistä menetelmistä.

Kesis-hanke toteutettiin kesällä 2009 Turun Henrikinseurakunnassa. Näiden kesis-iltojen pohjalta valmistettiin kesis-paketti, joka sisältää kahdeksan nuorteniltaa. Osia kesis-paketista testattiin neljässä seurakunnassa kesällä 2010. Saadun palautteen pohjalta kesis-paketti muokattiin nykyiseen muotoonsa.

Kesis-illat tarjosivat nuorille mahdollisuuden tulla mukaan seurakunnan järjestämään toimintaan heti oman rippikoulun jälkeen. Kyseisen kesän rippikoululaisten lisäksi kesis-iltoihin osallistui myös vanhempia seurakuntanuoria. Saadusta palautteesta käy ilmi, että seurakunnan järjestämä kesänuorisotyö nähdään tarpeellisena.

Opinnäytetyössä tultiin siihen tulokseen, että vapaaehtoistyöntekijöitä voitaisiin käyttää apuna kesätoiminnan järjestämisessä. Kesis-paketti muotoutui sellaiseksi, että sen avulla myös vapaaehtoistyöntekijän on mahdollista järjestää kesätoimintaa. Kesis-paketin avulla voitaisiin aktivoida vapaaehtoisia nuoria aikuisia toimimaan seurakunnissa. Tulevaisuudessa kesis-pakettia voitaisiin tarjota eri seurakuntiin, ja tutkia onko toiminnalla vaikutusta nuorten aktiivisuuteen osallistua myöhemmin seurakunnan toimintaan.

Asiasanat: seurakunta, kirkon nuorisotyö, kesä, toiminta, rippikoulu, nuoret, nuoret aikuiset, produktio.

ABSTRACT

Anneberg, Saara and Kekkonen Timo
Kesis – A Project of Summer Youth Work for Parishes.
87 p., 5 appendices. Language: Finnish. Pieksämäki, Autumn 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services

The aim of the study was to create activities for youth and how to participate in confirmation training during the summer. The idea was to strengthen spirituality of these youth and let them be a part of the parish's communion. The goal of the thesis was also to examine if there is a need for summer youth work in parishes. The study was a functional production.

The theory part of this study consists of information about spirituality of youth and Christian communion. This thesis also includes information about different kinds of church youth work methods. In addition, there are facts considering different learning and teaching styles.

The summer youth work which was named Kesis was done at Turku Henrik's congregation in the summer 2009. From the experiences got in summer, an activity package was created and it was named Kesis-package. This package was then partially tested in four parishes during the summer of 2010. Based on the feedback the package was shaped to its final form.

The Kesis activities provided an opportunity for the youth to participate in the parish's activity right after confirmation training. In addition to these youths many youngsters who had been active in parishes also took part in the activities. From the feedback it is clear that summer youth work in parishes is considered important.

In this thesis it was concluded that volunteer workers play an essential part in organizing the summer youth work. With the help of the Kesis-package these activities can be organized with volunteer workers. In future with the help of the Kesis-package a study could be organized about how summer youth work affects the youths to participate in other activities in the parish later on.

Keywords: parish, church youth work, summer, activities, youth, young adults, confirmation training, functional production.

SISÄLLYS

1 KESÄNUORISOTYÖTÄ SEURAKUNTIIN	6
2 TAVOITTEET	8
2.1 Opinnäytetyön tavoitteet.....	8
2.2 Kesiksen tavoitteet.....	8
3 NUOREN USKONNOLLINEN IDENTITEETTI	10
3.1 Spiritualiteetti	10
3.2 Seurakuntayhteys.....	12
4 NUORI SEURAKUNNASSA	14
4.1 Rippikoulu	14
4.2 Isostoiminta	15
4.3 Nuortenillat	16
4.4 Muu nuorten toiminta	17
4.5 Jumalanpalvelukset.....	17
4.6 Nuorena aikuisena seurakunnassa	19
5 ERILAISET NUORET YHDESSÄ.....	21
5.1 Erilaiset oppijat.....	21
5.2 Erilaiset oppimistyylit.....	22
6 KESIKSEN SUUNNITTELU.....	23
6.1 Yhteistyötä etsimässä	23
6.2 Alkukysely nuorille	24
7 KESIKSEN VALMISTELU	26
7.1 Kesis-ilta hahmottuu.....	26
7.2 Toiminta.....	26
7.3 Raamikset	27
7.4 Huomioon otettiin.....	30
8 KESIKSEN TOTEUTUS.....	32
8.1 Ensimmäinen kerta : Jeesuksen syntymä.....	32
8.2 Toinen kerta : Johannes Kastaja	33
8.3 Kolmas kerta : Opetuslapset	33
8.4 Neljäs kerta : Ihmeidenkokijat.....	34
8.5 Viides kerta : Epäitsekkiät Sakkeus ja leski	35
8.6 Kuudes kerta : Fariseukset.....	35

8.7 Seitsemäs kerta : Evankeliumien naisia.....	36
8.8 Kahdeksas kerta : Pääsiäisen aika	37
8.9 Yhteenvedo kesän 2009 kesiksistä	37
9 PALAUTE KESÄN 2009 KESIKSISTÄ JA PAKETIN VALMISTAMINEN.....	39
10 KESIS-PAKETIN TESTAUS JA MUOKKAUS	41
10.1 Kesiksen vetäjien palaute kesältä 2010	42
10.1.1 Palaute yksittäisistä kesis-kerroista	42
10.1.2 Palaute kesiksestä kokonaisuutena.....	44
10.2 Paketin muokkaus.....	45
11 POHDINTA	47
11.1 Johtopäätökset	47
11.2 Tavoitteiden toteutumisen arviointi.....	49
11.3 Eettistä pohdintaa	51
11.4 Yhteistyö.....	53
11.5 Kesiksen tulevaisuus.....	53
LÄHTEET	55
LIITE 1: ALKUKYSELY	58
LIITE 2: PALAUTEKYSELY 2009.....	59
LIITE 3: KESIS-PAKETTI	60
LIITE 4: PALAUTELOMAKE KESIKSEN VETÄJÄLLE.....	84
LIITE 5: LOPPUPALAUTELOMAKE KESIKSEN VETÄJÄLLE.....	85

1 KESÄNUORISOTYÖTÄ SEURAKUNTIIN

Opinnäytetyömme on toiminnallinen hanke, jonka tuotoksena syntyi kahdeksan kesänuortenilta sisältävä paketti. Idea opinnäytetyömme aiheesta muotoutui vähitellen ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen. Ollessamme kesätöissä seurakunnissa huomasimme selkeän epäkohdan, johon halusimme puuttua: rippikoululaiset kaipasivat kesälle seurakunnan järjestämää nuortentoimintaa rippikoululeirin jälkeenkin, mutta tätä ei ollut tarjolla kesätyöseurakunnissamme. Kun aloimme pohtia ja selvittää asiaa tarkemmin, huomasimme, että tiesimme vain muutamia seurakuntia, jotka järjestivät kesäisin leirien lisäksi myös muuta nuorisotyötä.

Omiin kokemuksiimme peilaten aloimme pohtia, olisiko kesänuorisotyöllä merkitystä nuorille. Pohdimme, että pelkkä rippikoululeiri ei ole kesän aikana riittävä luomaan kaikkiin nuoriin pysyvää seurakuntayhteyttä. Olimme myös havainneet, että kesän ensimmäisiltä rippikoululeireiltä seurakunnan toimintaan lähtee mukaan vähemmän nuoria, kuin kesän viimeisiltä rippikoululeireiltä. Kesän alussa rippikoulun käyneillä nuorilla on jopa kolmen kuukauden mittainen tauko seurakunnan toiminnassa. Ajattelimme, että tarvittaisiin jatkuvaa koko kesän yli kantavaa seurakunnan nuorisotoimintaa, jotta rippikoulussa syntynyt seurakuntayhteys säilyisi katkeamattomana.

Aloimme suunnitella kesätoimintaa nuorille yhteistyöseurakunnaksemme valikoituneeseen Henrikinseurakuntaan, joka on yksi Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän kymmenestä seurakunnasta. Henrikinseurakunnassa oli vuoden 2009 lopussa 17 340 jäsentä (Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä 2010.) Henrikinseurakunnassa nuorisotyötä tekee kolme nuorisotyöntekijää sekä nuorisopastori. Nuorille suunnattua toimintaa ovat viikoittaiset nuortenillat, peli-illat ja isoskoulutus sekä leirit ja nuorten messut. Lisäksi vanhemmille nuorille on tarjolla omaa toimintaa. (Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä i.a.)

Nimesimme kesänuorteniltamme kesiksiksi. Halusimme kesänuorteniltojen nimen tuovan mieleen kesän ja herättävän nuorten mielenkiinnon. Lisäksi kesis sopii seurakuntanuorten käyttämään kieleen raamisten ja jumisten jatkoksi. Käytämme jatkossa kesänuortenilloista nimitystä kesis.

Tässä opinnäytetyön raportissa käymme läpi hankkeeseemme liittyvää teoriaa. Kuvaamme lisäksi hankkeemme suunnittelua, toteutusta, palautteen keruuta ja paketin muokkaamista. Valmistamamme paketin liitimme osaksi tätä raporttia. Raportissamme kerromme myös tavoitteemme ja pohdimme niiden toteutumista ja työstämme saatuja tuloksia.

2 TAVOITTEET

2.1 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyöprosessin tavoitteena on vahvistaa opiskelijan ammatillista kasvua ja tutkimus- ja kehittämistaitoja. Lisäksi prosessin tavoitteena on tuottaa erilaisia aineistoja, sekä kehittää uusia käytäntöjä, toimintamalleja ja tuotteita. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 23.)

Tavoitteenamme oli luoda rippikoulun käyneille nuorille seurakuntaan kohtaamispaikka kesän ajaksi, ja tällä tavoin ylläpitää ja vahvistaa seurakuntayhteyttä, joka nuorille on muodostunut rippikoulun aikana. Tavoitteenamme oli selvittää, millaista kesänuorisotyötä nuoret haluaisivat seurakunnan järjestävän. Halusimme tutkia, olisiko kesätoiminnalla vaikutusta nuorten isoskoulutusaktiivisuuteen ja siihen, miten nuoret osallistuvat seurakunnan toimintaan syksyllä. Halusimme myös tutkia, onko kesänuorisotyölle ylipäättänsä tarvetta seurakunnissa. Lisäksi pyrimme selvittämään, millä tavoin kesänuorisotyötä voitaisiin seurakunnissa toteuttaa.

Ammatillisena tavoitteenamme oli syventää omaa osaamistamme toiminnallisten kokonaisuuksien suunnittelussa ja toteuttamisessa. Lisäksi halusimme kehittää osaamistamme nuorten toiminnan ohjaamisessa. Tavoitteenamme oli myös opetella havainnoimaan tekemämme toiminnan vaikuttavuutta sekä omien havaintojemme ja saamamme palautteen pohjalta kehittämään luomaamme toimintaa.

2.2. Kesiksen tavoitteet

Tavoitteenamme oli tehdä nuorteniltapaketti, jota voidaan hyödyntää missä tahansa seurakunnassa. Paketin oli tarkoitus soveltua nimenomaan kesänuorteniltojen pitämiseen. Tavoitteenamme oli tehdä paketti, jonka sisältö olisi monipuolinen, nuoria aktivoiva, ryhmätoimintaa sisältävä, toiminnallinen, erilaiset oppijat ja oppimistyyli huomioonottava ja sisältäisi hiljentymistä sekä tutustumista Raamattuun. Nuorteniltojen sisällön haluttiin olevan nuoria itseään kiinnostavaa ja heidän omista toiveistaan lähtevää. Ta-

voitteena oli tehdä nuorteniltojen toimintaosuudet erityisesti kesään sopiviksi ja ryhmätoimintaa sisältäviksi. Paketin raamattuhetkistä oli tarkoitus tehdä mahdollisimman toiminnallisia ja ryhmätoimintapainotteisia. Näin nuorille tarjoutuisi runsaasti mahdollisuuksia ryhmässä toimimiseen. Tavoitteena oli tehdä raamattuhetkistä toiminnaltaan mahdollisimman erityyppisiä ja erilaisia oppimistyyliä tukevia. Näin ollen myös nuorten erilaiset oppimistyyliä ja erilaiset oppijat pyrittiin ottamaan huomioon pakettia suunniteltaessa.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2015 asti on nimeltään Meidän kirkko - osallisuuden yhteisö. Kyseisen strategian suuntaviivauksissa peräänkuulutetaan vapaaehtoisten mahdollisuutta toimia kirkossa ja kantaa vastuuta. Samaisessa osiossa mainitaan myös, että seurakunnan nuorten ja nuorten aikuisten jäsenyyteen kiinnitetään enemmän huomiota. Strategian suuntaviivauksissa edellytetään työntekijäkeskeisyydestä poispääsemistä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. a.) Tavoitteenamme oli tarjota seurakunnille mahdollisuus aktivoida nuoria aikuisia osallistumaan seurakunnan toimintaan valmiin kesänuorteniltapaketin avulla. Paketista oli tarkoitus tehdä sellainen, että vapaaehtoiset nuoret aikuiset pystyisivät vetämään kesis-iltoja. Tarkoituksenamme oli siis tehdä selkeä ja helppokäyttöinen nuorteniltapaketti. Ideana oli, että pakettia voitaisiin hyödyntää erikokoisissa seurakunnissa ja että sen toteuttaminen ei vaatisi vetäjältä suurta ammattitaitoa vaan ennemminkin innostusta toimia nuorten kanssa.

3 NUOREN USKONNOLLINEN IDENTITEETTI

Jean Piaget'n teorian mukaan nuori saavuttaa ajattelun ylimmän kehitysvaiheen 11–14-vuotiaana. Tällöin nuori saavuttaa aikuisen ajattelulle tyypilliset päättelymuodot sekä kykenee abstraktiin ja loogiseen ajatteluun. Tässä iässä nuorten kiinnostus uskonnollisia kysymyksiä kohtaan herää. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen & Vilén 1999, 65.)

Uskonnollinen pohdinta kuuluu osana nuoren oman maailmankuvan muodostamiseen. Uskonnollinen kehitys liittyy persoonallisuuden kehitykseen, joka alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi koko elämän. Nuorelle uskon maailma voi olla vieras ja jopa ahdistava. Tämän vuoksi nuoren on tärkeä saada elämysten ja kokemusten lisäksi myös tietoa Jumalasta ja uskon perusasioista. (Jarasto & Sinervo 1999, 203–209.)

Ihmisen uskonnollinen identiteetti kehittyy nuoruudessa. Uskonnollinen identiteetti tarkoittaa tietoisuutta siitä, mihin itse usko. Tämä edellyttää uskon sisältöön paneutumista. Uskon sisältöön paneutumisessa nuorta auttaa abstrakti ajattelu, jonka avulla hänen on mahdollista ymmärtää uskonnon vertauskuvallista kieltä. Nuoren usko syntyy kyselyn, epäilyn ja etsimisen kautta. Suomalaiseen kulttuuriin kuuluu, ettei omasta uskosta juuri puhuta. Niinpä nuorilla onkin vain vähän mahdollisuuksia keskustella avoimesti ja rehellisesti elämästä ja uskosta. (Jarasto & Sinervo 1999, 203–209.)

3.1 Spiritualiteetti

Spiritualiteetti on terminä monimerkityksinen ja vaikeasti selitettävissä. Sen voidaan kuitenkin määritellä olevan ihmisen hengellisen elämän toteuttamista erilaisten keinojen avulla. Luterilaisuuden spiritualiteetin pohja on Pyhässä Hengessä, joka auttaa ihmistä löytämään ja ottamaan vastaan Jumalan työn sekä säilyttämään, käyttämään ja kehittämään sitä. Pyhän Hengen toiminnan kautta Jumala yhdistyy uskossa ihmisen ymmärrykseen ja tekee näin ihmisen osalliseksi rakkaudesta. Tämän yhdistymisen kautta kristitty alkaa harjoittaa uskoa, toivoa sekä rakkautta, joka kohdistuu Jumalaan ja lähimmäisiin. Hengellisyyden harjoittaminen syntyy uskovien yhteisössä ja vie ihmistä toisten yhteyteen. (Raunio 2003, 13–35.)

Kristityn hengellisen elämän peruskivenä on osallisuus kirkkoon. Siellä kristitty tulee osalliseksi hengellisyyden aarteista, jotka hän on jo kasteessa saanut. Kirkko on Lutherin mukaan ennen muuta pyhien yhteisö, jossa ihminen voi päästä osalliseksi Kristuksen pelastusteosta evankeliumin ja saarnan välityksellä. Kirkon on yhä uudestaan julistettava evankeliumia, rohkaistava ihmisiä osallistumaan ehtoolliselle ja muistutettava lähimmäisten rakastamisesta. Näin nuoremmat kristityt tulevat tietoisiksi uskon salaisuuksista ja tulevat syvemmin osaksi pyhien yhteisöä. (Peura 2003, 165–185.)

Isossa katekismuksessa Luther puhuu pyhien yhteisöstä ja sen merkityksestä kristityille. Pyhän Hengen tehtävänä on johtaa kristityt pyhään seurakuntaan eli kirkkoonsa. Siellä Pyhä Henki tarjoaa uskon aarretta evankeliumin ja saarnan välityksellä. Pyhän Hengen työvälineenä toimii siis seurakunta: kaikki hänen sanansa ja tekonsa toteutuvat sen kautta. (Lutherin Iso katekismus 1984, 140.)

Nuoren spiritualiteetin kunnioittamiseksi työntekijän on ymmärrettävä ja hoidettava omaa spiritualiteettiaan. Hänen on myös nähtävä nuori herkkänä ja ainutkertaisena Jumalan kuvana. Nuoret kaipaavat vastauksia elämän suuriin kysymyksiin sekä neuvoja nuorille ajankohtaisiin aiheisiin, kuten ystävyyteen, perheeseen, arvoihin ja tulevaisuuteen. Nuorten kysymyksiä on tärkeä käsitellä nuorisotyössä, kuten esimerkiksi nuortenilloissa. Tärkeintä on se, miten nuorten kysymyksiin reagoidaan ja miten heidän vastauksiinsa ja mielipiteisiinsä suhtaudutaan. Nuoret tarvitsevat rinnallakulkijaa, jonka kanssa voi yhdessä etsiä vastauksia kysymyksiin ja ihmetellä elämää. (Tuominen 2005, 38–41.)

Nuorisotyössä nuoret nähdään useasti keskenään samanlaisina. Työntekijöillä on usein mielessään prototyyppi nuoresta, joka menestyy koulussa, on kiinnostunut elämän pohdiskelusta ja kykenee tiimityöskentelyyn. Mutta onko kirkossa tilaa myös nuorille, jotka eivät täytä näitä vaatimuksia? Seurakunnan toimintaan osallistumisen kautta nuoren on mahdollista löytää oma identiteettinsä seurakunnan jäsenenä. Toiminnan lisäksi nuorille on annettava tilaa olemiseen ja tätä kautta oman hengellisyytensä löytämiseen. (Tuominen 2005, 40, 51.)

3.2 Seurakuntayhteys

”Sillä missä kaksi tai kolme on koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän keskellä.” (Matt. 18:20)

Englantilaisen sprituaaliteettitutkijan David Hayn mukaan seurakunnan uskontokasvattajan on tärkeää teettää nuorille keskittymistä helpottavia ja tarkkaavaisuutta suuntaavia harjoitteita. Erilaiset esteettiset kokemukset, kuten piirtäminen ja leikkiminen, vahvistavat lasten ja nuorten spirituaalista herkkyyttä. Nuorisotyössä työntekijän tulee omalla esimerkillään ohjata nuoria jumalanpalvelukseen ja rukoukseen sekä ehtoollisen sakramentin, ripin ja seurakunnan toiminnan yhteyteen. (Tuominen 2005, 37, 41.)

Jeesuksen seuraajien keskinäistä yhteyttä kuvataan sanalla koinonia. Se on hengen, uskon ja rakkauden yhteys, joka esiintyy Apostolien teoissa Jeesuksen seuraajien elämää kuvaavana käsitteenä. Tämä yhteys saa alkunsa Kristuksen kautta tapahtuvasta persoonallisesta yhteydestä kolmiyhteiseen Jumalaan. Nykyään se toteutuu ehtoollisyhteytenä, johon uskovat on kutsuttu. Seurakunnan perimmäinen tarkoitus ei toteudu seurakunnan organisaatiossa, työntekijöissä tai hallinnossa, vaan kokoontuminen sanan ja sakramenttien äärelle sekä yhteys ja koinonia tekevät seurakunnan. (Paananen 2005, 109–113.)

Ihminen voi tuntea seurakuntayhteyden aitona kohtaamisena ja vuorovaikutuksena toisten ihmisten kanssa. Nuorille yhteyden muodostaminen toisiin nuoriin on helpompaa, kuin yhteyden muodostaminen aikuisiin, joten nuorten seurakuntayhteys toteutuu parhaiten juuri nuorten keskuudessa. Rippikoulussa nuorille muodostuu yhteys toisiinsa, tämä yhteys välittyy konfirmaatiossa myös sukupolvien yli muulle seurakunnalle. (Paananen 2005, 109–113.)

Pelkästään rippikoululeirillä koettu seurakuntayhteys ei kuitenkaan riitä, vaan yhteyden tulisi näkyä myös rippikoulun jälkeen seurakunnan toiminnassa. Nuorelle seurakuntayhteys on fyysinen ja henkinen tila, joka tarjoaa mahdollisuuden omien ajatusten pohdiskeluun ja hiljentymiseen yhdessä muiden nuorten kanssa. Nuorisotyön yhtenä tehtävänä on ohjata nuorta seurakuntayhteyteen, eli sanan ja sakramenttien ääreen. Ehtoollisen ja messuyhteyden lisäksi nuori tarvitsee myös paikan, jossa hän pystyy keskustelemaan ja

pohtimaan uskon asioita. Juuri nuortenillat ovat se yhteisöllisyyttä tarjoava työtapa, joka vahvistaa nuorten seurakuntayhteyttä. Nuortenillat tavoittavat laajemmin nuoria kuin mikään muu nuorisotyön osa-alue, sillä nuorteniltoihin ovat tervetulleita myös nuoret, jotka ovat isokoulutuksen käyneet ja ne, joita koulutus ei kiinnosta. (Paananen 2005, 109–113, 118.)

4 NUORI SEURAKUNNASSA

4.1 Rippikoulu

Kirkkojärjestyksessä sanotaan, että seurakunnan on huolehdittava jäsentensä kristillisestä kasvatuksesta ja hengellisen elämän hoitamisesta. Ainoana varsinaisena nuorisotyön muotona kirkkojärjestys mainitsee rippikoulun. Jokaisen seurakunnan tulee järjestää rippikoulua ja siellä nuoria tulee perehdyttää kirkon uskoon ja ohjata elämään seurakuntayhteydessä. (Kirkkojärjestys 1993.)

Suomessa rippikoulun käy noin 90 % ikäluokasta. Vuonna 2008 15-vuotiaista nuorista 88 % kävi rippikoulun. (Niemelä 2009, 11.) ”Rippikoulun yleistavoitteena on, että nuori vahvistuu siinä uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on pyhässä kasteessa otettu, kasvaa rakkaudessa lähimmäiseen ja elää rukouksessa ja seurakuntayhteydessä” (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2001, 18).

Rippikoulun eri vaiheissa nuori osallistuu jumalanpalveluksiin, muuhun seurakunnan toimintaan ja eri työaloihin liittyviin hankkeisiin, sekä tutustuu kirkkoon ja muihin seurakunnan tiloihin. Tavoitteena on, että nuorelle muodostuu yhteys seurakunnan työntekijöihin rippikoulun aikana. Rippikoulu on merkittävässä osassa seurakuntayhteyden muodostumisessa ja ylläpitämisessä, sillä rippikoulun tulisi tukea kirkon jäsenen identiteettiä ja seurakuntayhteyden säilymistä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2001, 28.)

Kati Niemelän tekemästä pitkittäistutkimuksesta käy ilmi, että rippikoulun päätyttyä valtaosa nuorista on tyytyväisiä rippikoulunsa ilmapiiriin. Vielä viisi vuotta rippikoulun käymisen jälkeenkin nuorille oli päällimmäisenä rippikoulusta jäänyt mieleen hyvä yhteishenki, yhdessäolo ja kaverit. Vain joka kymmenes nuori muistelee rippikouluun viiden vuoden päästä negatiivisesti. Joka kymmenes nuori oli pettynyt rippikouluun heti sen päätyttyäkin. (Niemelä 2007, 51–53.)

Samasta tutkimuksesta käy ilmi, että noin puolet nuorista arvioi viisi vuotta rippikoulun jälkeen, ettei rippikoulu vaikuttanut heihin mitenkään. Uskonnollista vaikutusta rippi-

koululla oli viidesosaan nuorista. Seitsemän prosenttia vastanneista nosti esille, että rippikoulu oli portti seurakuntaan ja toi mukanaan seurakuntayhteyden. Muutamissa vastauksissa tuli esiin, että seurakunnan toimintaan osallistumista pidettiin hyvänä, sillä se oli tarjonnut terveellistä ajanvietettä ja saanut kaveripiirin vaihtumaan. (Niemelä 2007, 63–68.)

4.2 Isostoiminta

Suuressa osassa seurakuntia isostoiminta on nuorisotyön ydin ja nuoria sitouttava työmuoto. On kuitenkin olemassa seurakuntia, joissa muu kokoava toiminta on nuorisotyön ydin tai joissa ei edes järjestetä isoskoulutusta. Isoskoulutus ei nykyisin kouluta isosia pelkästään rippikouluihin, sillä isosia on alettu käyttää myös varhaisnuoriso- ja diakoniatyössä leirien avustajina. (Porkka 2005, 86–87.)

Isoskoulutuksen tärkeimpänä tavoitteena seurakunnissa nähdään nuoren oman hengellisen elämän tukeminen. Miltei yhtä tärkeinä tavoitteina pidetään myös isosen valmiuksien kehittymistä ja isosen rooliin kasvamista. Isostoiminnan linjauksia -asiakirjassa kerrotaan, että ensimmäisen vuoden isoskoulutuksen tulisi olla rauhallisen toiminnan aikaa. Asiakirjassa myös korostetaan sitä, että nuoren usko kasvaa itsekseen. Pyrkimyksenä on saada nuoret viihtymään seurakunnan tiloissa, joten heitä pyritään kohtelemaan siellä mahdollisimman hyvin. Tällöin nuorella on mahdollisuus elää todeksi seurakuntayhteyttä. Toisen ja kolmannen vuoden koulutuksessa tulisi laajentaa maailmankatsomuksellista pohdintaa ja antaa nuorille entistä suurempaa vastuuta muiden nuorten ohjaamisessa. (Porkka 2005, 94–95.)

Vuoden 2002 rippikoululaisista isoskoulutuksen aloitti 27 %. Isoskoulutuksen suosioon vaikuttavia tekijöitä ovat työntekijämuutokset, rippikoulun onnistuminen ja koulutuksen pituus. Lisäksi nuorten aktiivisuuteen lähteä isoskoulutukseen mukaan vaikuttaa se, käytetäänkö vanhempia isosia isoskoulutuksen rekrytoinnissa. Myös rippikoulun ja isoskoulutuksen ajoitus vaikuttaa isoskoulutuksen suosioon. Jos konfirmaation ja isoskoulutuksen alkamisen väli on pitkä, isoskoulutukseen osallistuu vähemmän nuoria kuin silloin, kun isoskoulutus alkaa pian konfirmaation jälkeen. (Porkka 2004, 91–92)

Tampereella rippikoulunsa vuonna 2001 käyneistä nuorista kaksi kolmesta (67 %) ilmoitti rippikoulun päättyessä aikovansa osallistua isoskoulutukseen. Todellisuudessa kuitenkin vain yksi kolmasosa rippikoulun käyneistä nuorista aloitti isoskoulutuksen ja loppuun asti koulutuksen kävi noin neljäsosa nuorista. (Niemelä 2007, 117.)

4.3 Nuortenillat

Perinteisesti kirkon nuorisotyössä on ollut rippikoulun ja isoskoulutuksen lisäksi myös kokoontuvaa toimintaa, kuten nuorteniltoja. Vuonna 2005 seurakunnissa kokoontuviin muihin kuin isostoimintaan liittyviin nuortenryhmiin osallistui 16 500 nuorta, kun taas isoskoulutukseen osallistui 27 000 nuorta. Kokoontuva nuortentoiminta on viime vuosina vähentynyt, sillä nuorisotyössä on satsattu entistä enemmän rippikoulutyöhön ja isostoimintaan. (Unkuri 2006, 30.)

Paanasen (2005, 114–117) mukaan hyvät nuortenillat sisältävät nuoria kiinnostavia aiheita. Nuortenillassa tulee olla selkeä runko, joka toistuu kerrasta toiseen. Rungon sisässä pitää kuitenkin joka kerta olla jokin yllättävä tai uusi asia. Ohjelmallisen osuuden lisäksi nuortenilloissa tulee olla aikaa vapaalle yhdessäololle, joka mahdollistaa nuorille toistensa kohtaamisen. Tärkeää on myös, että työntekijä kohtaa nuoria aidosti. Nuortenillan runkoon kuuluu myös hartaus, sillä nuortenillassa tulee olla mahdollisuus hiljentymiseen. (Paananen 2005, 114–117.)

Seurakunnan kasvatustoiminnan tavoite on saada ohjattua nuoret kristilliseen uskoon sitoutuneiksi aikuisiksi. Tähän tavoitteeseen pääsemiseksi on luotu erilaisia toimintatapoja ja menetelmiä, joista osa jää elämään pitemmäksi aikaa ja osa hylätään. Nuortenilta toimintamuotona on kuitenkin syytä säilyttää, sillä se mahdollistaa nuorille yhteyden kokemisen, mieltä askarruttavista kysymyksistä keskustelun, Raamatun tutkiskelun ja rukouksen. (Paananen 2005, 117.)

4.4 Muu nuorten toiminta

Suurimmassa osassa seurakunnista nuorisotyön ydin on isostoiminta. Tulevaisuudessa on kuitenkin pyrittävä siihen, ettei isostoiminta jää seurakunnassa ainoaksi nuorisotyön työmuodoksi. Seurakunnissa tulee tietoisesti säilyttää myös työmuodot, jotka tavoittavat ne nuoret, jotka eivät ole kiinnostuneet isoskoulutuksesta tai muusta pitkäkestoisesta toiminnasta. Myös heille on taattava mahdollisuus löytää toimiva seurakuntayhteys. (Porkka 2004, 3, 120–121.)

Isoilla seurakunnilla ja seurakuntayhtymillä on mahdollisuus tarjota nuorille isostoiminnan lisäksi runsaasti myös muuta nuorten toimintaa. Nuorteniltojen ja erityisesti nuorille suunnattujen messujen lisäksi esim. Tampereen seurakuntayhtymällä on tällä hetkellä tarjolla nuorille mm. raamiksia, bänditoimintaa, rukousiltoja, yökahvila, kuoro-toimintaa, retkiä ja leirejä (Tampereen seurakunnat i.a.). Kesäisin muuta nuorten toimintaa on kuitenkin vähemmän myös isoissa seurakunnissa.

4.5 Jumalanpalvelukset

Isossa katekismuksessa Luther puhuu jumalanpalveluksesta ja sen merkityksestä kristityille. Lepopäivän pyhittämisen tärkein anti on siinä, että silloin ihmisille annetaan mahdollisuus osallistua jumalanpalvelukseen eli kokoontua yhteen kuulemaan Jumalan sanaa sekä ylistämään, laulamaan ja rukoilemaan. (Lutherin Iso katekismus 1984, 83.)

Jumalanpalvelus on seurakunnan elämän ja toiminnan kannalta keskeisessä ja oleellisessa roolissa. Nuorille seurakuntalaisille on kuitenkin tarjolla monia muita toimintamuotoja, jotka kiinnostavat nuoria enemmän. Jumalanpalvelusta ei tulisi kuitenkaan hylätä nuorisotyön menetelmänä, vaan nuoria tulisi ohjata rukoukseen, jumalanpalvelukseen ja hengelliseen elämään. Rippikoulutyöllä on tässä oleellinen rooli, sillä sen puitteissa nuoret voivat osallistua seurakunnan jumalanpalveluselämään. Kuitenkaan pelkkä rippikouluaiikainen tutustuminen ei riitä, vaan rippikoulun jälkeisen nuorisotyön tulisi määrätietoisesti pyrkiä sitouttamaan nuoria jumalanpalveluksiin. Erilaiset nuorille suunnatut messut, kuten Tuomasmessut ja nuorten kirkkonäytelmät, ovat oiva tapa saada nuoria innostumaan jumalanpalveluksista. Lisäksi nuoria voidaan käyttää apuna ju-

malanpalveluksia suunniteltaessa ja toteuttaessa. Tämä on hyvä tapa aktivoida nuoria. (Koskelainen 2005, 72–75.)

Jumalanpalvelus ilmaisee ihmisten ja Jumalan välistä elävää yhteyttä. Erityisesti saarnan ja ehtoollisen kautta voidaan kohdata Jumala. Seurakunta osallistuu jumalanpalvelukseen kiittämällä, rukoilemalla, ylistämällä ja uskonsa tunnustamalla. Jumalanpalveluksessa kaikki ovat osallistujia, ja tämä osallistuminen liittää seurakuntalaiset yhteentoisten kristittyjen kanssa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. b.)

Kirkon strategisissa suuntaviivoissa vuoteen 2015 puhutaan jumalanpalveluselämän uudistamisesta. Jumalanpalvelusten tulisi olla monipuolisia, luontevia, inhimillistä lämpöä sisältäviä ja niissä tulisi olla myös hengellistä syvyyttä. (Meidän kirkko -strategian -suuntaviivat i.a.) Jumalanpalvelusten uudistaminen ei kuitenkaan ole edennyt aivan suunnitelmien mukaisesti. Monia uusia messumalleja ja jumalanpalveluselämää uudistavia kokeiluja on silti tehty, eikä niiden yleisemmälle käyttöönnotolle ole mitään estettä. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 103.)

Suomessa jumalanpalvelusten kävijämäärät ovat jo pitkään olleet selkeässä laskussa. Jumalanpalveluselämää tulisi kehittää eteenpäin niin, että siinä voitaisiin ottaa monipuolisesti huomioon erilaiset kohderyhmät. Tämä on kuitenkin hankalaa, sillä suomalainen yhteiskunta on täynnä erilaisia alakulttuureja. Seurakunnan moninaisuus ja sen jäsenten tarpeet tulisi kuitenkin ottaa huomioon. Toimiva jumalanpalveluselämä antaa ihmisille mahdollisuuden pyhän kohtaamiselle ja mahdollistaa merkityksellisen yhteisen kokemuksen Jumalan kasvojen edessä. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 104–106.)

Jumalanpalveluksissa tulisi aidosti kohdata seurakuntalaisia, sillä ilman sitä ei todellista osallisuutta ja yhteisöllisyyttä voi syntyä. Jumalanpalvelukseen olennaisena osana kuuluvan musiikkielämän avulla voidaan tukea osallistujien yhteisöllisyyttä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita pelkästään urkusäestettyä virsilaulantaa, vaan mahdollisimman monipuolista musiikin ja säestyksen käyttämistä. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 110–118.)

4.6 Nuorena aikuisena seurakunnassa

Kirkon strategisissa suuntaviivauksissa vuoteen 2015 nuoret aikuiset nostetaan selkeästi esiin. Nuoriin aikuisiin tullaan sen mukaan kiinnittämään erityistä huomiota. Lisäksi samoissa suuntaviivauksissa luvataan luopua työntekijäkeskeisestä ajattelumallista, sekä korostetaan vapaaehtoisten mahdollisuutta toimia seurakuntatyössä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. a.)

Enemmistö kirkosta eroajista on nuoria aikuisia. Kirkkoon kuulumisen syyksi ei riitä enää nykyisin se, että vanhemmatkin kuuluvat siihen, vaan kirkon tulisi tarjota mahdollisuuksia oman hengellisen elämän toteuttamiseen. Jos kontaktit kirkon toimintaan ovat vähäisiä, voi kirkon jäsenyys tuntua turhalta. Nuorten aikuisten joukossa on paljon myös niitä, jotka ovat kirkon jäseniä kevyin perustein. Heidän kontaktinsa kirkkoon ovat lähestulkoon olemattomia ja uskonelämää ei koeta tärkeäksi. Näillä jäsenillä on kuitenkin tapana pysyä kirkon jäseninä, kunnes jokin tekijä laukaisee kirkosta eroamisen. Nuorille aikuisille uskossa tärkeintä on sen henkilökohtaisuus ja tällä osa-alueella kirkolla ei ole heille tarpeeksi tarjottavaa. (Hauta-aho & Tornivaara 2009, 54–58.)

20-vuotiaat tamperelaisnuoret kuvasivat kirkosta ja seurakunnasta etäännyttämisen syyksi sitä, etteivät enää ole mukana seurakunnan toiminnassa. Isostoiminnan jälkeen yhteys seurakuntaan oli hävinnyt. Myös ajanpuute, laiskistuminen ja kiinnostuksen loppaaminen olivat syynä seurakunnan toiminnasta vieraantumiseen. Osa nuorista koki, ettei seurakunnalla ollut oikein mitään tarjottavaa 20-vuotiaille. Muuttaminen uuteen kaupunkiin ja seurakunnan vaihtuminen aiheuttivat kirkosta vieraantumista, sillä tuttujen kontaktien puuttuessa seurakunnan toimintaan osallistuminen vaikeutui. Myös pettymys työntekijöihin tai kirkon linjauksiin ja kannanottoihin oli syynä nuorten aikuisten etäännyttämiseen kirkosta. (Niemelä 2007, 133–137.)

Kirkon vapaaehtoistyöntekijöistä pienin osa on nuoria aikuisia, vain seitsemän prosenttia koko kirkon vapaaehtoisista on iältään 25–34-vuotiaita. Tätä vähyyttä voidaan selittää sillä, että juuri tämän ikäiset ihmiset elävät usein kiireistä elämää, johon kuuluvat niin perheen perustaminen kuin uran luominen. Myöskään kirkon perinteiset vapaaehtoistyön muodot, kuten yhteisvastuukeräys, eivät kiinnosta tätä ikäluokkaa. Nuoria aikuisia kiinnostavat enemmän työalueet, joissa voi helposti nähdä työn tuloksen ja joiden

toiminta on tehokasta. Toiminnan on myös lähdettävä nuorista aikuisista itsestään ja heille on tärkeää, että toiminnassa on mukana samanikäisiä ihmisiä. Toiminnan ei tulisi myöskään vaatia liiallista sitoutumista. (Grönlund 2006, 118–119, 132.)

Kun pääkaupunkiseudulla tehtiin kysely nuorten aikuisten halukkuudesta toimia vapaaehtoistyössä, lähes puolet sanoi voivansa työskennellä lapsi- ja nuorisotyössä. Kuitenkin vastanneista vain yksi prosentti toimi kyselyn aikana kirkon tai muun uskonnollisen yhteisön vapaaehtoistyössä. Nuorten aikuisten mielikuvissa lapsi- ja nuorisotyössä vapaaehtoisena toimiminen ei kuitenkaan liity kirkkoon, vaan ennemminkin eri vapaaehtoistyötä tekeviin järjestöihin. Lisäksi samassa kyselyssä vastanneista 42 prosenttia koki, että omaan vapaaehtoistyössä toimimattomuuteen vaikutti ainakin jonkin verran se, että heitä ei ollut pyydetty siihen mukaan. (Grönlund 2006, 131–132.) Kirkon tulisi siis pitää esillä omaa vapaaehtoistoimintaansa ja tarjota sitä enemmän nuorille aikuisille.

5 ERILAISET NUORET YHDESSÄ

Suurin osa nuorista kuuluu johonkin sosiaaliseen ryhmään ja useat nuoret ovat samanaikaisesti osa useampaa eri ryhmää. Ryhmässä muut jäsenet voivat vaikuttaa huomattavan paljon nuorten käyttäytymiseen ja ratkaisuihin. (Nurmi ym. 2008, 147–150.) Hyvän itsetunnon kehittymisen kannalta on tärkeää, että muut nuoret suhtautuvat nuoreen hyväksyvästi ja antavat hänelle positiivista palautetta (Aaltonen ym. 1999, 103). Nuoren identiteetin kehityksen kannalta on merkittävää, että hän saa kokemuksen itsestään ainutlaatuisena yksilönä ja hyväksyttynä ryhmän jäsenenä. Vastavuoroisissa ihmissuhteissa ikätovereihinsa nuori oppii myös hyväksymään erilaisuutta. (Jarasto & Sinervo 1999, 89–90.) Erilaisuutta ryhmään tuovat esimerkiksi erilaiset oppijat. Nuoret eroavat toisistaan myös siinä, millä tyylillä he oppivat asioita.

5.1 Erilaiset oppijat

Erilaiseksi oppijaksi luokitellaan henkilö, jolla on oppimista hankaloittavia kehityksellisiä tai neurologisia häiriöitä. Lisäksi erilaiseksi oppijaksi ymmärretään henkilö, jolla on ajoittaista yksilöllistä tukea vaativia oppimisvaikeuksia. Nykyisen arvion mukaan jopa joka viidennellä suomalaisella on näitä oppimista hankaloittavia tekijöitä. Oppimisen ongelmat voivat ilmentyä laaja-alaisena oppimisen yleisvaikeutena, tai kapea-alaisempana tiettyyn oppimisen osa-alueeseen negatiivisesti vaikuttavana oppimishäiriönä. (Kuusi & Porkka 2006, 5.)

Erilaisen oppijan kohtaaminen voi olla aluksi vaikeaa, sillä erilaisuuden pinnan alle näkeminen on hankalaa. Erilaisuutta ei tulisi nähdä huonona ja vaikeana asiana, vaan toisen ihmisen yhtenä persoonallisuuden piirteenä. Erilaisuus tulisi siis kokea moninaisuudeksi. Moninaisuuden arvon kokemisen avulla toinen ihminen hyväksytään sellaisenaan. Jotta tasavertainen ja moninaisuutta arvostava kohtaaminen on mahdollista, täytyy ohjaajalla olla valmiuksia kohtaamista varten. Hyviä ohjaajille olevia valmiuksia ovat aitous, empaattisuus, huumori, hyväntahtoisuus ja kypsä aikuisuus. Ohjaajan toiminnan ohella myös vertaisten toiminnalla on oleellinen rooli moninaisuuden arvostamisessa. Jotta moninaisuuden arvostaminen toimisi myös tällä osa-alueella, täytyy ohjaajan tarjo-

ta nuorille mahdollisuuksia toimia yhdessä erilaisissa tehtävissä. (Ikonen & Virtanen 2007, 16–17.)

5.2 Erilaiset oppimistyylit

Ihmiset eroavat toisistaan monien muiden asioiden ohella myös oppimistyyleissään. Jokaisella ihmisellä on oma luontevin aistikanavansa tiedon hankkimiseen. Yleisimmin nämä oppimistyylit jaetaan neljään luokkaan: audittiiviseen, visuaaliseen, taktuaaliseen ja kinesteettiseen. Audittiivinen oppija oppii parhaiten kuuntelemisen ja keskustelun kautta. Visuaaliselle oppijalle ominaisimpia oppimistapoja ovat näkemällä havainnointi, lukeminen ja erilaisten mielikuvien käyttäminen. Taktuaalinen oppija oppii parhaiten päästessään tekemään käsillään asioita ja voidessaan konkreettisesti kosketella opittavaa asiaa. Kinesteettisen oppijan oppimista maksimoivia tekijöitä ovat liikkuminen, kokeminen ja kaikenlainen tekeminen. Koska on olemassa monenlaisia oppimistyyliä, opetuksen tulisi olla monikanavaista ja sisältää mahdollisimman monia oppimistapoja. Monikanavaisesta opettamisesta on hyötyä kaikille, sillä aivot toimivat ja työskentelevät kiivaimmin, kun uutta informaatiota tulee monen aistin kautta. (Rippikoulu kaikille ohjausryhmä 2006, 120.)

Vaikkakin tietyt opetustyyliä voidaan nähdä toisia paremmiksi, ei pelkästään yhtä opetustapaa käyttämällä saavuteta parhaita oppimistuloksia. Opetusmenetelmien vaihtelun avulla voidaan ylläpitää nuorten vireystasoa ja samalla ehkäistä heidän keskittymisensä herpaantumista. Opetusmuotojen vaihtelu mahdollistaa tämän lisäksi yksilön kokonaisvaltaisen huomioimisen opetustilanteessa. (Vuorinen 1993, 53–54.)

6 KESIKSEN SUUNNITTELU

Päätimme alkaa kehittää seurakunnan nuorisotyöhön soveltuvaa kesätoimintapakettia (Liite 3). Toiminnan muodoksi valitsimme monissa seurakunnissa jo valmiiksi tutut nuortenillat. Tältä pohjalta lähdimme kehittämään ideaamme hankkeen muotoon. Opinäytetyöideamme hyväksyttiin ideaseminaarissa syksyllä 2008 ja perusidealtaan se on pysynyt muuttumattomana. Tavoitteenamme oli luoda seurakuntaan kesänuorisotyötä, jonka avulla erityisesti kyseisen kesän rippikoululaisten seurakuntayhteys pysyisi yllä. Halusimme myös tarjota nuorille kohtaamispaikan ja mielekästä tekemistä kesään.

Tavoitteemme toteutumista ajattelimme tarkastella syksyllä uusille isoskoulutettaville suunnatulla kyselyllä. Ajatuksenamme oli myös kerätä palautetta jo toiminnan aikana ja näin antaa kaikille toimintaan osallistuneille mahdollisuus palautteenantoon.

Halusimme järjestää kesis-toimintaa seurakunnassa, jossa kesätoimintaa ei ollut aikaisemmin järjestetty ja jossa oli tarvetta nuorten kesätoiminnalle. Näin pystyisimme selkeämmin havainnoimaan sitä, onko kesätoiminnalla vaikutusta rippikoulun jälkeiseen seurakunta-aktiivisuuteen. Samalla pystyisimme kartoittamaan, mitä kesätoiminnan järjestäminen edellyttää seurakunnalta.

6.1 Yhteistyötä etsimässä

Ennen paketin suunnittelua halusimme kartoittaa nuorten omia toiveita kesänuorisotyöstä, joten aloimme etsiä yhteistyökumppania jo varhaisessa vaiheessa. Tammikuussa 2009 lähestyimme kuutta seurakuntaa/seurakuntayhtymää sähköpostitse. Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä kiinnostui ideastamme ja tammikuun lopussa yhteistyökumppanuutemme varmistui. Lähetimme seurakuntayhtymään tarkemman esittelyn hankkeestamme. Tämän jälkeen yhtymästä tarjottiin kahta seurakuntaa, jotka olivat kiinnostuneita hankkeestamme.

Kävimme sähköpostin välityksellä keskustelua kummankin seurakunnan nuorisotyönohjaajien kanssa. Keskustelimme mahdollisuuksista hankkeen toteuttamiseksi näis-

sä seurakunnissa. Valitsimme yhteistyöseurakunnaksemme Henrikinseurakunnan, sillä heillä oli tarjota käyttöömme nuortentilat koko kesäksi ja mahdollisuus budjetoida hie- man rahaa kesätoimintaa varten. Lisäksi Henrikinseurakunnassa nuorteniltoja järjestet- tiin säännöllisesti, joten se oli toimintamuotona nuorille tuttu.

Henrikiseurakunnan nuortentilat sijaitsevat nykyisin vastaremontoidussa kirkossa. Hankkeemme aikana nuortentilat olivat Ispoisten seurakuntakodilla. Seurakuntakoti soveltui hyvin nuorten toimintaan. Rakennuksessa oli useita erillisiä tiloja, joita pystyi hyödyntämään eri tarkoituksiin. Kirkkosali toimisi hyvin hartaus- ja raamistilana, bil- jardi-, pingis- ja sohvahuoneet soveltuisivat niin vapaa-ajan viettoon kuin pienryhmä- toimintaan. Seurakuntakodin pihalla voisi grillata ja pelailla. Seurakuntakodin välit- tömästä läheisyydestä oli urheilukenttä, jota pystyisi hyödyntämään ulkotoiminnassa.

6.2 Alkukysely nuorille

Kun yhteistyökumppanuus oli varmistunut, aloimme suunnitella kyselyä, jonka avulla halusimme selvittää, mitä nuoret kesänuorisotyöltä toivovat. Vaikka pääasiallinen ta- voitteemme oli suunnata hanke kuluvan vuoden rippikoululaisille, päätimme silti toteut- taa kyselyn isoskoulutettaville. Syynä tähän oli se, ettemme olisi saaneet tavoitettua rippikoululaisia ennen kesää. Lisäksi isoskoulutettavilla oli kokemusta rippikoulun jäl- keisestä seurakunnan toiminnasta, joten oletimme heidän pystyvän helpommin kerto- maan, mitä he kaipaisivat kesänuorisotyöltä.

Ennen kyselyn tekoa olimme suunnitelleet, että nuortenillat sisältäisivät ainakin raamat- tuhetken eli raamoksen, toimintaosuuden ja hartauden. Halusimme selvittää, minkä tyyppinen toiminta kiinnostaisi nuoria ja mitä Raamatun kohtia nuoret haluaisivat raa- miksissa käsiteltävän. Selvitimme myös, mikä ajankohta olisi nuorten mielestä sopivin kesätoiminnan järjestämiseen ja olisiko nuorilla ylipäänsä kiinnostusta osallistua kesä- toimintaan. Lisäksi kartoitimme kyselyyn vastanneiden aiempaa osallistumista seura- kunnan toimintaan sekä taustatietoina selvitimme vastaajien sukupuolen ja rippikoulun käyntiajankohdan.

Kävimme tekemässä alkukyselyn (Liite 1) Henrikinseurakunnan isoskoulutettaville maaliskuussa 2009. Kysely oli puoliavoin eli sisälsi avoimia ja suljettuja kysymyksiä. Kyselylomakkeen alussa esittelemme itsemme ja kerromme kyselymme tarkoituksen. Kerromme myös, että kyselyyn vastaamalla nuoret voivat vaikuttaa ohjelman sisältöön. Tällaisten saatesanojen tarkoituksena on selvittää tutkimuksen taustaa, ja lisäksi niiden avulla voidaan motivoida vastaaja täyttämään lomaketta (Heikkilä 2008, 61). Emme nähneet tarpeelliseksi kirjoittaa pidempää esittelyä, sillä olimme itse paikalle toteuttamassa kyselyä ja kerroimme tarkemmin suullisesti kyselystämme.

Avoimet kysymykset olivat tarkoituksenmukaisia, sillä näin pystytään saamaan vastuksista myös uusia ideoita (Heikkilä 2008, 49). Avoimilla kysymyksillä pyrimme selvittämään nuorten toiveita siitä, mitä kesätoiminnassa tehdään ja mikä olisi sille sopivin ajankohta. Myös nuorten rippikoulun ajankohtaa kysyimme avoimella kysymyksellä. Kaksi kysymystä oli suljettuja eli strukturoituja kysymyksiä, jotka soveltuvat kysymykseen, joiden vastausvaihtoehdot tiedetään etukäteen ja niitä on rajatusti. Kaksi kysymyksestä oli sekamuotoisia kysymyksiä, joissa osa vastausvaihtoehdoista on avoin ja loput vaihtoehdoista on annettu valmiiksi. Sekamuotoiset kysymykset soveltuvat silloin, kun kysymyksiä laadittaessa ei olla varmoja, löydetäänkö kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot. (Heikkilä 2008, 50–52.)

Vastauksia saimme yhteensä 28 kappaletta. Yhtä lukuun ottamatta kaikki nuoret olivat ainakin hieman kiinnostuneita seurakunnan järjestämästä kesätoiminnasta. Aikaisempaa osallistumista seurakunnan toimintaan kartoittaessamme saimme selville, että lähes kaikki (27 kyselyyn vastannutta) olivat aiemmin osallistuneet nuorteniltoihin. Nuorten vastauksissa tuli esille, että he halusivat kesätoiminnassa syödä (18), pelaila (16), tehdä retkiä (7), leikkiä (4) ja oleskella vapaasti (4). Vastauksissa nuoret toivoivat, että raamiksissa käsiteltäisiin raamatunhenkilöitä (15) ja evankeliumeja (14). Suurin osa nuorista toivoi, että kesätoimintaa järjestettäisiin tiistai- tai keskiviikkoiltais.

7 KESIKSEN VALMISTELU

7.1 Kesis-ilta hahmottuu

Saamiemme kyselytulosten pohjalta suunnittelimme kesis-illoille rungon. Päädyimme suunnittelemaan kolmen tunnin mittaisia kesis-kertoja, sillä nuoret olivat toivoneet ohjelmallisen osuuden lisäksi vapaata oleskelua. Ohjelmallista osuutta suunnittelimme jokaiselle kerralle yhteensä vajaa kaksi tuntia. Ohjelmallinen osuus sisälsi tunnin mittaisen toiminnan, puolen tunnin mittaisen toiminnallisen raamattuhetken eli raamoksen ja noin vartin kestävän loppuhartauden. Ohjelman väleihin jäi siis mukavasti aikaa vapaalle oleskelulle, napostelulle ja nuorten kohtaamiselle. Päätimme sisällyttää syömisen ja vapaan oleskelun jokaiseen kesis-kertaan.

Toimintaosuudet eivät liittyneet raamisten aiheisiin, joten toiminta-raamisparia voi helposti muokata esimerkiksi sään mukaan. Illan hartausaiheen valitsimme raamoksen aiheeseen sopivaksi. Hartauden valmistelua varten etsimme muutamia aiheeseen liittyviä raamatunkohtia. Emme kuitenkaan halunneet tehdä pakettiin valmiita hartauksia, vaan antaa vetäjille mahdollisuuden tehdä omannäköisiä hartauksia.

7.2 Toiminta

Kyselyn vastauksissa oli havaittavissa, että kesis-iltojen toivottiin sisältävän pelailua, leikkimistä ja retkiä. Näin ollen ajattelimme pitää pelailuja ja leikkejä kumpiakin neljä kertaa ja yhdistää yhden pelailukerran retkeen.

Leikeiksi valitsimme kaksi pitkäkestoisempaa leikkiä: kaaospelin ja mafiosopelin, jotka tiesimme toimiviksi. Kaaospelin ideana on suorittaa pienryhmissä erilaisia tehtäviä mahdollisimman nopeasti. Kaaospeli toimii ryhmäyttävänä ja ylimääräistä energiaa purkavana toimintana. Mafiosopeli on kehittyneempi versio monille tutusta murhaajaleikistä. Mafiosopeli luo rentoa tunnelmaa ja rohkaisee nuoret kuin huomaamatta keskustelemaan keskenään. Yhdelle kerralle suunnittelimme epäreiluja kilpailuja, joiden tarkoituksena on havainnollistaa maailmassa vallitsevaa epätasa-arvoisuutta. Viimeisel-

le kerralle suunnittelimme pidettäväksi useita lyhyempiä rippikoulujen iltaohjelmista tuttuja leikkejä.

Leikkien merkitys on suurempi kuin voisi äkkiseltään kuvitella. Ne purkavat jännitystä ja edistävät vuorovaikutusta, lisäksi leikkien avulla ryhmä voi tutustua ja tiivistyä. Leikit kehittävät myös sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä. (Pruuki 2008, 143–144.) Tämän vuoksi pidimme leikit ennen raamiksia, sillä raamiksissa käytimme usein erilaisia ryhmätyömenetelmiä.

Pelailukerrat suunnittelimme ulkona pidettäväksi, sillä halusimme hyödyntää kesäilmojen tuomaa mahdollisuutta ulkoilla. Peleiksi valitsimme mölkyn, petanquen, ultimatien, jalkapallon ja rantalentopallon. Tarkoituksemme oli valita pelejä, joihin kaikki nuoret pystyisivät osallistumaan helposti. Lisäksi kyseisiin peleihin tarvittavat pelivälineet ovat helposti saatavilla ja pelien säännöt ovat yksinkertaisia ja monille entuudestaan tuttuja.

7.3 Raamikset

Kyselyn perusteella raamisaiheista nuoria kiinnostivat eniten raamatunhenkilöt ja evankeliumit. Päätimme yhdistää nämä kaksi eniten kiinnostusta herättänyttä teemaa ja näin ollen raamisten aiheeksi valikoituivat evankeliumien henkilöt. Aloimme listata mielenkiintoisia evankeliumeissa esiintyviä henkilöitä ja laitoimme yhteen ne henkilöt, jotka mielestämme liittyivät samaan teemaan. Sen jälkeen aloimme etsiä raamiksiin sopivia toiminnallisia menetelmiä. Toiminnallisia menetelmiä valitessa halusimme ottaa huomioon erilaiset oppimistyylit ja oppijat. Kokosimme henkilöistä kahdeksan ryhmää ja tämän jälkeen valitsimme jokaisen ryhmän teemaan parhaiten soveltuvan toiminnan.

Ensimmäisen raamiksen aiheena on Jeesuksen syntymä. Tarkoituksena on pohtia Jeesuksen syntymää evankeliumien henkilöiden näkökulmasta. Nuoret jaetaan ryhmiin ja jokaiselle ryhmälle annetaan eri henkilö tai henkilöt ja yksi tai kaksi raamatunkohtaa, joissa henkilö tai henkilöt esiintyvät. Luettuaan raamatunkohdan ryhmä piirtää kuvan ensimmäisestä joulusta kyseisen henkilön/henkilöiden näkökulmasta. Piirtämisen avulla voidaan hyvin koostaa opittua asiaa. Piirtämien voi kuitenkin aiheuttaa joillekin ryhmän jäsenille epävarmuutta omasta osaamisestaan. (Pruuki 2008, 123–124.) Suunnittelimme

piirtämisen tapahtuvan ryhmissä, koska näin nuoret pystyivät osallistumaan toimintaan omien vahvuuksiensa ja halukkuutensa mukaan.

Toisen raamoksen aiheena on Johannes Kastaja. Valitsimme Raamatusta kolme Johannes Kastajaan liittyvää kohtaa. Tarkoituksena on, että nuoret lukevat raamatunkohdat yksitellen ja jokaisen kohdan jälkeen kirjoittavat kohdan tapahtumista maksimissaan 160 merkkiä pitkän tekstiviestin. Tekstiviestissä on tarkoitus tiivistäen kertoa kaverille, mitä Johannes Kastajalle kussakin kohdassa tapahtuu. Tekstiviesti on nuorille ominainen ja tuttu tapa välittää informaatiota. Kirjoittaessaan tekstiviestiä nuori joutuu pohtimaan, mikä aiheessa on olennaista. Tekstiviesti on kuin lyhyt kommentoiva referaatti, joka tarkoittaa luetun tai kuullun tekstin kirjoittamista omin sanoin. Kommentoivan referaattiin on sallittua sisällyttää myös omaa pohdintaa. (Pruuki 2008, 111–112.)

Kolmannen raamoksen aiheena ovat opetuslapset. Opetuslapsiin tutustutaan kahdeksan tietovisakysymyksen avulla. Nuoret jaetaan joukkueisiin ja joukkueiden tehtävänä on tietää tai arvata oikeita vastauksia kysymyksiin. Mikäli joukkue ei tiedä oikeaa vastausta, se pääsee etsimään vihjelappua. Vihjelapusta löytyy raamatunkohta, josta selviää oikea vastaus kysymykseen. Vastattuaan oikein kysymykseen joukkue saa uuden kysymyksen vastausvaihtoehtoineen. Tietovisan voittaa joukkue, joka on nopeimmin selvittänyt oikeat vastaukset kysymyksiin. Tällaiset leikkimieliset kilpailut voivat edistää myönteistä vuorovaikutusta. On kuitenkin tärkeää muistaa säilyttää huumori ja leikkimielisyys. Yleensä kilpailut kannattaa järjestää ryhmittäin. (Pruuki 2010, 151.)

Neljännän raamoksen aihe on ihmeidenkokijat. Nuoret jaetaan pienryhmiin ja jokaiselle ryhmälle annetaan raamatunkohta, joka käsittelee jotain Jeesuksen tekemää ihmettä. Ryhmien tehtävänä on valmistaa ja esittää saamansa kohta näytelmänä. Draaman keinoin voidaan käydä läpi ja havainnoida erilaisten asioiden ja ilmiöiden luonnetta. Draaman muotoja ovat esimerkiksi käsikirjoitettu näytelmä, improvisaatio ja pantomiimi. (Pruuki 2008, 132.)

Viidennen raamoksen aiheena ovat epäitsekäät Sakkeus ja leski. Raamoksen aluksi luetaan kyseisiä henkilöitä koskevat raamatunkohdat. Tämän jälkeen jokainen nuori piirtää tai kirjoittaa paperille kymmenen itselleen tärkeintä esinettä. Kun nuoret ovat piirtäneet tai kirjoittaneet tavaransa paperille, käydään läpi erilaisia tilanteita, joissa ihmiset voisi-

vat tarvita materiaalista apua. Nuoret miettivät jokaisen tilanteen kohdalla, pystyisivätkö he luopumaan paperinsa tavaroista tilanteiden henkilöiden auttamiseksi. Kun kaikki tilanteet on käyty läpi, keskustellaan nuorten kanssa toiminnan heränneistä ajatuksista.

Keskustelu voi parhaimmillaan edetä dialogiksi, jossa etsitään yhteistä ymmärrystä ja ajatellaan yhdessä. Dialogissa on tarkoituksena ottaa tarkasteluun muiden mielipiteet, käsitykset ja oivallukset. Kun erilaiset ajatukset yhdistetään keskenään, syntyy kokonaisuus, joka on enemmän kuin osiensa summa. Keskustelun vetäjän tehtävä dialogissa on saada keskustelijoilta mahdollisimman monipuolisesti teemaan liittyviä näkökohtia. Samalla vetäjän on myös tehtävä yhteenvetoja ja syvennettävä keskustelua oman tietämyksensä avulla. Lisäksi vetäjän tulee esittää lisäkysymyksiä ja ohjata soveltamaan tietoa. (Pruuki 2008, 89–90.)

Kuudennen raamiksien ideana on pohtia Jeesuksen ja fariseusten välille erimielisyyksiä aiheuttaneita Jeesuksen opetuksia. Raamiksessa luetaan kolme raamatunkohtaa, joissa fariseukset ja Jeesus keskustelevat. Jokaisen kohdan lukemisen jälkeen kohdasta keskustellaan nuorten kanssa apukysymysten avulla. Kuten viidennen kerran raamis, myös fariseusraamis pohjautuu keskusteluun ja dialogiin.

Seitsemännessä raamiksessa tutustutaan evankeliumeissa esiintyviin naisiin ja heidän kohtaamisiinsa Jeesuksen kanssa. Nuoret jaetaan pienempiin ryhmiin ja jokaiselle ryhmälle annetaan yksi henkilö ja hänestä kertovat raamatunkohdat. Nuorten tehtävänä on lukea annetut kohdat ja luoda niiden pohjalta talkshow-tyyppinen haastattelu. Haastattelussa juontaja kysyy naiselta, kuinka kohtaaminen Jeesuksen kanssa on vaikuttanut hänen elämäänsä. Tavoitteena on eläytyä esitettävän henkilön rooliin. Roolihaastattelussa nuori haastattelee toista tietyssä roolissa olevaa nuorta. (Pruuki 2008, 132–133.)

Viimeisessä raamiksessa käsitellään pääsiäisen aikaa. Tarkoituksena on tutustua pääsiäisen tapahtumiin evankeliumeissa esiintyvien henkilöiden kautta. Nuoret jaetaan ryhmiin ja jokaiselle ryhmälle annetaan oma henkilö tai henkilöt ja häneen tai heihin liittyvät raamatunkohdat. Tämän jälkeen ryhmät lukevat kyseiset kohdat. Ryhmien tehtävänä on piirtää lukemansa pohjalta sarjakuva, jossa pääsiäisen tapahtumat käydään läpi kyseisen henkilön tai henkilöiden näkökulmasta. Lopuksi jokainen ryhmä esittelee vuorollaan oman tuotoksensa muille ryhmille. Kuten yksittäisellä kuvalla, myös sarjakuvalla

voidaan koostaa läpikäytyä asiaa. Ryhmässä tehty sarjakuva lisää yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja. (Pruuki 2008, 122–123.)

7.4 Huomioon otettiin

Kesis tarjoaa puitteet nuorten tasavertaiseen ja moninaisuutta arvostavaan kohtaamiseen. Kesis-illassa oppiminen ei ole tärkeimmässä roolissa ja kesiksen vetäjällä on myös aikaa kohdata nuoria henkilökohtaisesti. Jokaisessa kesis-illassa on ryhmätoimintaa, joka edesauttaa nuoria hyväksymään ja arvostamaan erilaisuutta. Raamiksissa tutustutaan aiheisiin lukemalla Raamattua, mikä voi olla erilaiselle oppijalle haasteellista. Lukeminen tapahtuu kuitenkin aina ryhmissä, jolloin kukaan ei joudu vastentahtoisesti lukemaan ääneen.

Raamiksissa nuoret saavat uutta tietoa Raamatusta ja uskon asioista. Tieto on nuorille tarpeen, jotta he voivat kehittää omaa uskonnollista identiteettiään. Uusi tieto synnyttää nuorissa ajatuksia ja herättää kysymyksiä. Kesiksissä nuorilla on mahdollisuus pohtia näitä asioita ääneen muiden nuorten ja työntekijöiden kanssa.

Raamisten toiminnallisia osuuksia miettiessämme pyrimme ottamaan huomioon sen, että nuoret oppivat asioita yksilöllisesti ja eri tavoilla. Emme yrittäneet huomioida kaikkia oppimistyyliä jokaisella raamiskerralla, vaan pyrimme vaihtelevaan opetustyyliin, että jokainen oppimistyyli huomioidaan ainakin muutamassa raamiksessa.

Auditiivisen oppijan otimme huomioon erityisesti dialogisuutta sisältävissä viidennessä ja kuudennessa raamiksessa. Lukemista eli visuaaliselle oppijalle ominaista tapaa sisältää tietoa käytimme lähes jokaisessa raamiksessa. Ensimmäisen ja kahdeksannen kerran raamisten piirroksia sekä neljännen ja seitsemännen kerran näytelmät tarjoavat visuaaliselle oppijalle hyvän mahdollisuuden oppia muiden valmistamista tuotoksista. Taktuaaliselle oppijalle parhaiten soveltuivat ensimmäisen ja kahdeksannen kerran piirtämistehtävät. Kinesteettiselle oppijalle draamaa sisältävät neljäs ja seitsemäs kerta sekä kolmannen kerran toiminnallinen tietovisa tarjoavat hyvät puitteet asian sisäistämiseksi.

Kesis-iltojen hartaudet tarjoavat nuorille paikan oman spiritualiteetin hoitamiseen. Yhdessä muiden osallistujien kanssa hiljentyminen ja Raamatun sanan kuuleminen vahvistavat myös nuoren seurakuntayhteyttä. Hartaus voi saada nuoret pohtimaan uskonnollisia asioita ja hartauden jälkeen he voivat halutessaan keskustella näistä asioista niin työntekijöiden kanssa.

8 KESIKSEN TOTEUTUS

Kesä-heinäkuun 2009 aikana toteutimme kahdeksan kesis-iltaa. Järjestimme iltoja kerran viikossa tiistai-iltaisina. Kesis-ilta oli kestoaltaan kolme tuntia ja sisälsi noin tunnin mittaisen toimintaosuuden, puolen tunnin mittaisen toiminnallisen raamiksena, vapaata oleskelua ja hartauden. Kerroimme kesiksestä kaikilla kesän rippikoululeireillä ja lisäksi laitoimme isosille ja puhelinnumeronsa antaneille kuluvan kesän rippikoululaisille tekstiviestin ennen jokaista kesis-kertaa.

8.1 Ensimmäinen kerta : Jeesuksen syntymä

Ensimmäinen kesis-kerta pidettiin 9.6. Osallistujia kesiksessä oli noin 20, joista vajaa kymmenen oli kuluvan kesän rippikoululaisia. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen emme pelanneetkaan mölkkyä ja petanquetta, sillä tiukasta aikataulusta johtuen emme olleet ehtineet varmistaa pelivälineiden saatavuutta. Päätimme siirtää pelailun johonkin myöhempään kertaan ja vetää tällä kerralla nuorille perinteisiä rippikoulujen iltaohjelmista tuttuja leikkejä.

Raamiksessa nuoret piirsivät ryhmässä kuvia ensimmäisen joulun tapahtumista. Kannustimme nuoria osallistumaan aktiivisesti ryhmän toimintaan, mutta emme kuitenkaan painostaneet ketään piirtämään. Illan aikana pelailimme nuorten kanssa biljardia ja tutustuimme heihin. Vapaan oleskelun jälkeen vuorossa oli hartaus, johon jäi vain yksi nuori. Tästä johtuen päätimme, että jatkossa hartaus olisi aikaisemmin, jotta bussillakin kulkevat nuoret ehtisivät osallistua siihen.

Ensimmäisen kerran osallistujamäärä yllätti meidät positiivisesti. Kuluvan vuoden rippikoululaiset osallistuvat leikkeihin innokkaasti, mutta vanhemmat nuoret vastustivat leikkejä. Vastustusta oli odotettavissa, sillä vanhemmat nuoret olivat tottuneet nuorteniltoihin, joissa ei ole ollenkaan ohjelmallista osuutta. Emme kuitenkaan olleet osanneet odottaa, että vanhemmat nuoret käytöksellään häiritsisivät toimintaa. Raamishetken vastustus oli suurempaa kuin leikkien vastustus. Kuitenkin suurin osa oli hyvin mukana,

vaikka muutama nuori häiritsi raamista käytöksellään. Vanhempien nuorten käytös se-
littyi ehkä osaltaan sillä, että olimme heille vieraita.

8.2 Toinen kerta : Johannes Kastaja

Toiseen kesis-iltaan tuli paikalle noin 20 nuorta, joista kahdeksan oli kuluvan kesän
rippikoululaisia. Illan toimintana oli kaaospeli ja raamoksen aiheena Johannes Kastaja.
Luimme nuorille ääneen raamatunkohdat Johannes Kastajan elämästä, vaikka alun perin
ajatuksena oli, että nuoret lukisivat kohdat itsekseen. Tämä johtui joidenkin nuorten
haluttomuudesta osallistua raamukseen aktiivisesti. Annoimme nuorille mahdollisuuden
lukea kirjoittamansa tekstiviestin ääneen.

Loppuillan vietimme napostellen ja seurustellen nuorten kanssa. Aikaisemmasta kerras-
ta oppineina aloitimme hartauden pitämisen jo puolta tuntia ennen illan loppua ja har-
tauteen jäikin noin kymmenen nuorta. Osa nuorista poistui kuitenkin juuri ennen har-
tauden alkamista.

Toinen kerta oli mielestämme kokonaisuudessaan ensimmäistä kertaa onnistuneempi.
Toimintana ollut kaaospeli onnistui todella hyvin, ja lähes kaikki nuoret osallistuivat
siihen innokkaasti. Osa nuorista oli aluksi toiminnallisuutta vastaan, mutta lopulta hekin
osallistuivat peliin. Muutama nuori häiritsi käyttäytymisellään raamista. Saimme tilan-
teen kuitenkin rauhoittumaan ja raamis saatiin onnistuneesti vietyä loppuun. Nuorten
lukiessa tekstiviestejään ääneen huomasimme, että jotkut nuoret eivät olleet ottaneet
tehtävänantoa vakavasti. Päätelimme myös, että osaa nuorista ei hartaus kiinnostanut,
sillä he ilmaisivat kommentteillaan asian melko selkeästi.

8.3 Kolmas kerta : Opetuslapset

Kolmanteen kesis-kertaan tuli hieman alle 20 nuorta, joista kuluvan kesän rippikoululai-
sia oli kuusi. Toimintana oli tällä kertaa ultimate-peli, jota siirryimme pelaamaan lähei-
selle urheilukentälle. Päivän lämpimästä säästä johtuen vain kymmenen nuorta osallistui

peleihin muiden ottaessa aurinkoa nurmikolla. Pelailun jälkeen siirryimme takaisin seurakuntakodille, jossa pidimme raamiksena opetuslapsia käsittelevän tietovisan.

Illan aikana grillasimme myös makkaraa ja vietimme nuorten kanssa aikaa keskustellen ja pelaillen. Koska illan aikana oli paljon tapahtumaa, hartaus päästiin aloittamaan vasta juuri ennen kesis-illan päättymistä. Osa nuorista joutui lähtemään ennen hartauden alkua ehtiäkseen linja-autoon. Hartauteen osallistui kuitenkin muutama nuori.

Kokonaisuudessaan kolmas kesis-ilta onnistui mielestämme hyvin. Toiminta sujui mukavasti. Vaikka kaikki eivät osallistuneetkaan pelaamiseen, kannustivat he innokkaasti pelaajia ja olivat näin mukana toiminnassa. Myös raamis onnistui ongelmitta, ja nuoret osallistuivat siihen innokkaasti.

8.4 Neljäs kerta : Ihmeidenkokijat

Neljänteen kesis-kertaan saapui neljä nuorta, joista kaikki olivat kuluvan kesän rippikoululaisia. Vähäisestä osallistujamäärästä johtuen jouduimme muuttamaan alkuperäistä suunnitelmaa, sillä mafioso-peliä ei voinut pelata niin pienellä porukalla. Mafioso-pelin sijaan pelasimme mölkkyä, jota oli ollut tarkoitus pelata jo ensimmäisessä kesiksessä. Toimintaan osallistui kolme nuorta, joista yksi poistui pelin jälkeen.

Illan raamisaiheena oli alkuperäisen suunnitelman mukaan Jeesuksen ihmeistä tehtävät näytelmät. Tätä raamista ei kuitenkaan ollut mahdollista pitää niin pienellä osallistujamäärällä. Tämän vuoksi päätimme pitää raamiksena kuudenteen kesis-iltaan suunnitellun fariseusraamiksena. Kyseinen raamis oli alun perin suunniteltu rannalle suuntatuvan retken yhteyteen ja ajattelimme, että rannalla on vaikeaa järjestää toiminnallista raamista. Pohdintaan ja keskusteluun pohjautuvan raamis taas on helppo pitää missä vaan, eikä se vaadi mitään materiaalia.

Raamiksena jälkeen loputkin nuoret päättivät lähteä pois, eikä hartautta siis ehditty pitää. Kesis-ilta jäi kestoaltaan vain parin tunnin mittaiseksi. Toiminnan ja raamiksena kannalta ilta oli onnistunut, vaikka alkuperäiset ideat jouduttiinkin vaihtamaan nopeasti uusiin kesken illan. Mölkkypeli toimi hyvin pienellä porukalla, eikä kukaan ehtinyt pitkästyä,

koska omaa vuoroaan ei joutunut odottamaan pitkään. Myös fariseusraamis toimi pienellä ryhmällä hyvin, sillä nuoret uskalsivat tuoda omia ajatuksiaan keskusteluun.

8.5 Viides kerta : Epäitsekäät Sakkeus ja leski

Viidenteen kesis-kertaan saapui kuusi nuorta, joista viisi oli kuluvan vuoden rippikoulu-laisia. Toiminnaksi olimme suunnitelleet jalkapallon pelaamista, mutta koska nuoria oli niin vähän paikalla, päätimme pitää toimintana piirrä, näyttele ja arvaa -pelin. Raamiks-en aiheena olivat epäitsekäät Sakkeus ja leski.

Raamiks-en jälkeen nuoret jäivät vielä hetkeksi viettämään iltaa kanssamme. Kesis-ilta jäi kuitenkin suunniteltua lyhyemmäksi, sillä nuoret päättivät lähteä pois hetken oleske-lun jälkeen. Todennäköisesti juuri vähäinen osallistujamäärä sai nuoret lähtemään pois melkein heti ohjelmallisen osuuden loputtua. Näin ollen emme tälläkään kertaa ehtineet pitää illan hartautta.

Toiminta onnistui hyvin, ja nuoret osallistuivat peliin innokkaasti. Päätimmeikin siksi liittää pelin kesis-paketista löytyvään ekstraohjelmat-osioon. Raamis sujui pienellä ryhmällä hyvin, ja jokainen nuori sai tilaa kertoa omia ajatuksiaan. Jos paikalle olisi ollut enemmän nuoria, raamiksessa ei olisi välttämättä ollut aikaa kuulla kaikkien mie-lipiteitä. Suuremmassa ryhmässä omien mielipiteiden esille tuominen olisi myös vaati-nut nuorilta enemmän uskallusta.

8.6 Kuudes kerta : Fariseukset

Kuudennelle kesis-kerralle olimme suunnitelleet retken rannalle ja siellä pidettävänä raamiksena olisi ollut fariseusraamis. Huonosta säästä johtuen jouduimme kuitenkin perumaan retken. Säästä huolimatta iltaan saapui noin kolmekymmentä nuorta, joista noin puolet oli kuluvan kesän rippikoululaisia. Suuren osallistujamäärän vuoksi pää-timme järjestää toimintana mafioso-pelin, jota emme olleet voineet aiemmin toteuttaa vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Toiminnan jälkeen päätimme antaa nuorille hieman vapaata oleskeluaikaa ennen raamiksien aloittamista. Osa nuorista lähti tänä aikana pois, ja raamikseen jäi noin 20 nuorta. Koska olimme pitäneet fariseusraamiksien aikaisemmassa kesis-illassa, päätimme pitää Jeesuksen ihmeitä käsittelevän raamiksien, joka oli jäänyt aiemmin pitämättä. Raamiksien jälkeen tarjosimme nuorille naposteltavaa ja vietimme heidän kanssaan iltaa keskustellen ja pelaillen. Illan lopuksi pidimme hartauden, jossa oli mukana suurin osa iltaan tulleista nuorista.

Kuudes kesis-ilta onnistui suhteellisen hyvin. Toiminta ei onnistunut aivan suunnitelmien mukaan, sillä kaikki nuoret eivät jaksaneet keskittyä peliin. Tyngäksi jääneen pelihetken jälkeen lauloimme nuorten toiveesta veisuja, mikä osoittautui toimivaksi ratkaisuksi. Raamis onnistui kokonaisuudessaan hyvin, ja kaikki ryhmät tekivät aktiivisesti näytelmiään.

8.7 Seitsemäs kerta : Evankeliumien naisia

Seitsemännessä kesis-illassa kävi yhteensä 20 nuorta, joista toimintaan ja raamikseen osallistui 12. Puolet iltaan osallistuneista nuorista oli kuluvan vuoden rippikoululaisia. Toimintana pidimme epäreiluja kilpailuja, joiden ideana on havainnollistaa osallistujille se, ettei maailma ole tasa-arvoinen. Jokaisessa kilpailussa tietyillä osallistujilla on selkeä etu muihin kisaajiin nähden. Kilpailujen lopuksi keskusteltiin ryhmässä toiminnan herättämistä tuntemuksista.

Illan raamiksien aiheena olivat evankeliumien naiset. Nuoret innostuivat raamiksien ideasta, ja ryhtyivät suunnittelemaan omia haastattelujaan innokkaasti. Ryhmät esittivät omat tuotoksensa vuorotellen muiden kuunnellessa. Raamiksien jälkeen huomasimme, että aikaa oli kulunut suunniteltua enemmän ja vapaalle oleskelulle ei juuri jäänyt aikaa. Tarjosimme nuorille kuitenkin pientä purtavaa ja oleskelimme yhdessä heidän kanssaan hetken. Kaikki nuoret osallistuivat illan lopuksi hartauteen.

Kokonaisuudessaan toiseksi viimeinen kesis-kerta oli mielestämme todella onnistunut. Ainoaksi ongelmaksi muodostui ajankäyttö, mutta saimme kuitenkin kaiken mahtumaan kolmeen tuntiin. Toiminta onnistui hyvin, sillä nuoret osallistuivat kisoihin innokkaasti

ja lopun keskustelussa kaikki saivat sanoa omat ajatuksensa. Raamiksessa ryhmien valmistamat haastattelut olivat hyviä. Nuoret näyttivät pitävän tämänkertaisesta raamiksesta.

8.8 Kahdeksas kerta : Pääsiäisen aika

Kesän viimeinen kesis-kerta järjestettiin 28.7. Illan aikana paikalla kävi yli 40 nuorta, joista 25 oli kuluneen kesän rippikoululaisia.. Illan toimintana nuoret itse saivat ehdottaa tietämiään leikkejä ja pelejä, joita sitten toteutimme yhdessä. Ehdotuksia tuli runsaasti ja kaikkia emme ehtineet edes toteuttaa. Raamiksena aiheena oli pääsiäisen aika. Nuoret suhtautuivat raamikseen positiivisesti ja osallistuivat siihen innokkaasti.

Loppuillan vietimme nuorten kanssa napostellen ja jutellen. Tällä kertaa illassa olivat mukana myös poikkeuksellisesti Henrikinseurakunnan nuorisotyöntekijä ja kesäteologi. Suureen osallistujamäärän kannalta oli hyödyllistä, että paikalla oli enemmän vetäjiä. Heidän avustuksellaan illan aikana myös laulettiin nuoren seurakunnan veisuja nuorten toiveesta. Laulamista ei ole aiemmilla kerroilla juurikaan ollut, sillä musiikki ei ole meidän vahvuutemme. Illan päätteeksi pidimme hartauden, johon osallistui 20 nuorta.

Kaiken kaikkiaan kesän viimeinen kesis-ilta oli onnistunut. Runsas osallistujamäärä oli meille positiivinen yllätys ja osoitus siitä, että kesis-illat kiinnostivat nuoria. Myös raamis toimi hyvin, vaikka osallistujia oli enemmän kuin olimme osanneet ajatella.

8.9 Yhteenveto kesän 2009 kesiksistä

Kahdeksan kesis-kerran aikana kohtasimme arviolta 50 kuluvaan kesän rippikoululaista ja reilu 20 vanhempaa nuorta. Kesän aikana järjestettiin Henrikinseurakunnassa seitsemän rippikoulua, joista jokaiseen osallistui 20–25 nuorta. Kesän viimeinen rippikoulu järjestettiin vasta kesiksen loputtua, joten ehdimme tiedottaa kesiksestä vain kuudessa rippikoulussa. Arviolta kesiksessä kävi kolmannes rippikouluikäisistä.

Kesisten toimintaosuuksia jouduimme vaihtamaan usealla kerralla. Syinä vaihtoihin olivat sääolosuhteet, osallistujamäärä ja toimintaan tarvittavien välineiden puuttuminen. Koska toimintaosuudet eivät sisältönsä puolesta ole sidoksissa tiettyyn raamikseen, vaihdot sujuivat hyvin ja ilman suurempaa vaivaa. Huomasimme kuitenkin, että olisi tarpeellista olla valmiina vaihtoehtoisia toimintoja eri tilanteisiin.

Vaihdoimme myös muutaman raamiksen paikkaa keskenään. Raamikset eivät ole kromologisessa järjestyksessä, eivätkä pohjaudu edellisiin raamiksiin, joten ne voidaan käydä läpi missä järjestyksessä tahansa. Raamisten aiheet olivat osittain nuorille tuttuja rippikoulusta, mutta pyrimme tarkastelemaan aiheita uudesta näkökulmasta. Nuortenilta on luonteeltaan rennompaa kuin rippikoulu, joten toiminnallisten menetelmien käyttäminen sopi raamiksiin hyvin. Puolen tunnin kestoinen toiminnallinen raamis oli pituudeltaan vielä sellainen, johon suurin osa nuorista jaksoi keskittyä. Pidempää raamista nuortenillassa ei olisi kannattanut edes yrittää pitää.

Nuoret tulivat kesiksiin tapaamaan rippikoulun aikana tutuksi tulleita kavereita ja viettämään aikaa heidän kanssaan. Todennäköisesti ainakin osa nuorista olisi tavannut toisiinsa rippikoulun jälkeen myös ilman kesiksiä. Kesis kuitenkin tarjosi vaihtoehtoisen paikan ajanvietolle ja mahdollisuuden rippikoulusta tutun työntekijän kohtaamiseen. Kesis tarjosi luontevan mahdollisuuden ylläpitää rippikoulun aikana muodostunutta seurakuntayhteyttä ja toimi porttina seurakunnan nuortentoimintaan.

9 PALAUTE KESÄN 2009 KESIKSISTÄ JA PAKETIN VALMISTAMINEN

Kesis-illoissa keräsimme nuorilta vapaamuotoista palautetta. Palautteen sai kirjoittaa nimettömänä ja jättää sen palautelaatikkoon. Kesän aikana saimme 31 palautelappua, joista kuitenkin vain 13 sisälsi palautetta. Loppuja 18:aa ei voitu luokitella palautteeksi, koska ne eivät sisällöltään muistuttaneet millään tavalla palautetta. Palautteen vähäinen määrä johtui osaltaan siitä, että emme muistaneet joka kerta mainita nuorille palautteenantomahdollisuudesta. Lisäksi nuorilta oli mielestämme hankala saada kirjallista palautetta. Tiedostimme ongelman jo ennen kesiksen alkua, mutta emme löytäneet toimivampaa palautteenantojärjestelmää.

Saamamme palaute oli pääasiassa positiivista. Seitsemässä palautteessa kesis-iltoja kuvailtiin mukaviksi tai kivoiksi. Kuudessa palautteessa oli kehittämisideoita. Näistä kolme palautetta liittyi tarjolla olleeseen naposteltavaan, yksi hartaudessa käytettävään musiikkiin ja kaksi ohjelmattoman osuuden lisäämiseen. Samankaltaista palautetta saimme myös suullisesti nuorilta. Erityisesti ohjelmattoman osuuden pituudesta käytiin keskustelua useiden iltojen aikana. Osa vanhemmista nuorista oli sitä mieltä, että ohjelmallista osuutta ei tarvittaisi ollenkaan. Tämän taustalla oli todennäköisesti se, että nämä nuoret olivat tottuneet ohjelmattomiin nuorteniltoihin.

Syksyllä 2009 teimme uusille isoskoulutettaville palautekyselyn, jonka Henrikinseurakunnan nuorisotyöntekijät toteuttivat isoskoulutuksen alussa. Palautelomake oli puoliavoin ja sisälsi 11 kohtaa. Palautteeseemme vastasi 64 isoskoulutettavaa, joista 18 oli käynyt kesis-illoissa. Näistä 18 nuoresta puolet sanoi, että kesiksellä oli vaikutusta tai jonkin verran vaikutusta siihen, että he aloittivat isoskoulutuksen. Yleisin syy kesikseen osallistumiseen olivat kaverit. Kesiksistä nuoret saivat tietoa rippikoulusta (7 vastaajaa) sekä isosilta ja kavereilta (6). Kesiksissä nuorten mielestä hyvää oli kavereiden näkeminen (9) sekä leikit ja pelit (7). Kysyttäessä, mitä muuttaisit kesiksessä, vain muutamalta nuorelta tuli kehitysidea. Nämä muutamet nuoret toivoivat enemmän leikkejä (1), laulua (2) ja vapaa-aikaa (1) sekä pidempiä kesis-iltoja (1).

64 isoskoulutettavasta 46 ei ollut käynyt kesiksissä. Suurin syy kesiksiin osallistumattomuuteen oli se, etteivät he olleet saaneet tietoa kesis-illoista (22). Näistä 22 nuoresta

13 oli käynyt rippikoulunsa joko muualla tai kesiksen jälkeen, joten he eivät olleet saaneet sen vuoksi informaatiota kesiksistä. 18 nuorella väärä ajankohta oli syynä siihen, etteivät he osallistuneet kesiksiin. Ainoastaan kolmea nuorta toiminta ei kiinnostanut. Nuorista 22 kertoi olevansa kiinnostunut osallistumaan kesis-toimintaan seuraavana kesänä, jos sellaista olisi tarjolla. Suurin osa nuorista (41) ei ollut varmoja, haluaisivatko osallistua toimintaan jatkossa, ja vain yksi nuori ei ollut ollenkaan kiinnostunut toiminnasta.

Kesällä saadun kokemuksen ja nuorilta sekä työntekijöiltä saadun palautteen avulla kokosimme kahdeksan pitämäämme nuortenilta kesis-paketiksi. Kesis-iltojen sisältöihin ei tehty muutoksia, sillä saamamme palaute oli pääasiassa positiivista, emmekä saaneet juurikaan kehitysideoita. Kehitysideana muutamilta nuorilta tullutta ohjelmattoman osuuden lisäämistä huomioimme tehdessämme ohjeistusta kesiksen vetäjälle.

10 KESIS-PAKETIN TESTAUS JA MUOKKAUS

Kevään 2010 aikana otimme yhteyttä Sodankylän seurakuntaan ja kysyimme, olisiko heillä mahdollisuutta testata pakettiamme. Valitsimme Sodankylän, koska tiesimme, ettei siellä järjestetä kesätoimintaa nuorille ja lisäksi meillä oli kontakteja seurakunnan nuorisotyöntekijöihin. Halusimme myös testata pakettiamme erikokoisessa seurakunnassa, joten Sodankylän seurakunta soveltui tähän hyvin. Sodankylän seurakunnassa järjestettävä nuorisotyö myös eroaa Henrikinseurakunnan nuorisotyöstä ja lisäksi Sodankylä alueena ei tarjoa kesäisin nuorille niin paljon aktiviteettejä kuin Turku.

Sodankylän seurakunta oli halukas testaamaan pakettiamme, mutta nuorisotyöntekijöillä ei ollut mahdollisuutta itse järjestää kesis-iltoja. Ratkaisuna ehdotimme nuorten aikuisten käyttämistä kesisten vetäjinä. Alkuperäisenä suunnitelmana oli, että kesiksellä voisi olla kahdesta kolmeen vetäjää, niin ettei kesiksen vetäminen kuormittaisi liikaa vapaaehtoisia nuoria. Kesikselle ei löytynyt vapaaehtoisia vetäjiä, mutta vetäjäksi saatiin nuorisotyön kesätyöntekijä. Lähetimme hänelle kesis-paketin ja annoimme yhteystietomme ja kehoitimme häntä tutustumaan pakettiin ja ottamaan yhteyttä tarvittaessa meihin.

Lähetimme kesiksen vetäjälle palautteenantolomakkeet ennen kesän alkua. Palautelomake (liite 4) oli tarkoitus täyttää jokaisen kesis-kerran jälkeen. Lomakkeen avulla halusimme selvittää, oliko paketin ohjeistus riittävä ja selkeä. Lisäksi lähetimme myös loppupalautelomakkeen (liite 5), jolla pyrimme saamaan tietoa koko paketin toimivuudesta ja nuorten suhtautumisesta kesikseen. Nuorisotyön kesätyöntekijä ei työaikansa puitteissa ehtinyt järjestää kuin yhden kesis-illan. Saimme kuitenkin vetäjältä palautetta tämän yhden kesis-kerran pohjalta.

Kesän 2010 alussa ajattelimme, että voisimme itse kesätöiden puitteissa testata kesis-pakettia. Samalla tarjosimme muutamille opiskelutovereillemme mahdollisuutta kokeilla kesis-pakettia heidän kesätöihinsä kuuluvissa nuortenilloissa. Kesän aikana kesis-paketin mukaisia iltoja järjestettiin Sodankylän lisäksi kolmessa eri seurakunnassa. Seurakunnat sijaitsivat eri puolilla Suomea. Näissä kolmessa seurakunnassa oli siis suunniteltu kesänuorteniltoja järjestettävän kesätyöntekijöiden voimin ilman kesis-

ideaammekin. Tavoittemme oli saada palautetta ainoastaan yksittäisistä kesis-kerroista, eikä pitkäkestoisen kesis-toiminnan vaikutuksista nuorten seurakuntayhteyteen.

10.1 Kesiksen vetäjien palaute kesältä 2010

Palautetta kesis-paketista saimme neljästä eri seurakunnasta, joissa oli pidetty yhteensä kuusi kesis-iltaa. Sodankylän seurakunnassa ja kahdessa muussa seurakunnassa järjestettiin kussakin yksi kesis-ilta ja yhdessä seurakunnassa kolme kesis-iltaa. Kesis-illoissa oli käytetty neljää eri kesis-kertaa, joten paketin neljästä muusta kerrasta emme saaneet ollenkaan palautetta.

10.1.1 Palaute yksittäisistä kesis-kerroista

Paketin ensimmäistä kertaa, Jeesuksen syntymää, testattiin yhdessä seurakunnassa. Toimintaosuuden tilalla kesis-illassa oli saunomista. Raamiskaan ei mennyt aivan paketin mukaan, sillä vetäjä vaihtoi piirtämisen näyttelemiseen. Raamatunkohdat olivat soveltuneet hyvin myös tähän tarkoitukseen. Raamis oli onnistunut loistavasti ja nuoret olivat olleet innoissaan. Hartauteen liittyvistä raamatunkohdista oli ollut apua hartauden valmistamisessa. Kesiksen vetäjä olisi toivonut paketissa olevan taustatietoa aiheesta ja ideoita hartauteen.

Toista kesis-kertaa, Johannes Kastajaa, käytettiin yhdessä seurakunnassa. Toimintana ollut kaaospeli koettiin hyväksi energian purkajaksi. Vetäjä olisi toivonut, että paketista olisi löytynyt tehtävälisiä ja pelilautaa. Raamiksien ohjeistus oli vetäjän mielestä todella suppea ja hän säilytti raamiksesta ainoastaan raamatunkohdat. Tekstiviestien tekemisen sijaan hän oli antanut nuorille tehtäväksi tehdä sarjakuvat Johannes Kastajaan liittyvistä raamatunkohdista. Hartausaihe sopi vetäjän mielestä hyvin kesis-illan teemaan, ja hän koki, että raamatunkohdat olivat avuksi.

Testasimme itse kolmatta kesis-kertaa, opetuslapsia, kahdessa seurakunnassa. Toisessa seurakunnassa iltaa vetämässä oli myös seurakunnan toinen kesänuorisotyöntekijä. Kyseiseltä henkilöltä saimme palautetta kesis-kerrasta. Paketissa olevaa ultimate-peliä ei

voitu järjestää kummassakaan seurakunnassa. Toisessa paikassa lähistöllä ei ollut sopivaa urheilupaikkaa ja toisessa toiminnan paikalle oli suunniteltu makkaranpaistoa.

Molemmissa tapauksissa raamis onnistui hyvin, sillä olimme toteuttaneet sen jo kerran aikaisemmin. Kesänuorisotyöntekijältä kertoi, että raamoksen vetäminen oli välillä ollut kaoottista: vetäjän piti yhtä aikaa antaa nuorille uusia kysymyksiä ja kuunnella edellisten kysymysten vastauksia. Palautteessa ehdotettiin tähän ratkaisuksi useampaa raamoksen vetäjää tilanteen hallittavuuden lisäämiseksi. Toinen meistä veti nuortenillan yksin ja oli jo ennakkoon todennut, että raamoksen toteuttaminen ohjeistuksen mukaisesti oli mahdotonta yksin. Niinpä vaihtoehtoisena tapana raamokseen tarvittavat kysymykset kirjoitettiin lapuille ja näin raamoksen vetäminen onnistui yksin. Toisessa kesis-illassa hartauden piti mukana ollut kesänuorisotyöntekijä. Palautteessa hän kertoi hartauden aiheen olleen hyvä ja teemaan sopiva. Lisäksi hän koki paketissa olleet raamatunkohdat hyödyllisiksi ja toimiviksi.

Paketin neljäs kesis-ilta, ihmeidenkokijat, testattiin yhdessä seurakunnassa. Palautteessa kerrottiin toimintana olleen mafioso-pelin onnistuneen todella hyvin. Palautteessa sanottiin myös Jeesuksen ihmeitä käsittelevän raamoksen olleen onnistunut. Raamoksen ohjeistus oli ollut selkeää ja raamatunkohdat olivat olleet toimivia. Palautteessa kerrottiin hartauden aiheen olleen hyvä ja illan teemaan sopiva.

Sodankylän seurakunnassa vetäjä aikoi järjestää paketin ensimmäinen kesis-kerran. Toimintana oleva mölkyn pelaaminen ei kuitenkaan ollut onnistunut runsassääskisen illan vuoksi. Vetäjä oli näin ollen turvautunut kesis-paketin ekstraohjelmasta löytyviin ja itse tietämiinsä leikkeihin. Vetäjä oli viime hetkellä vaihtanut raamoksen aiheen kesis-paketin neljännen kerran raamokseen eli ihmeidenkokijat-raamokseen. Hänen mielestään raamoksen ohjeistus oli selkeä. Illan vetäjä oli ottanut hartauden aiheen ensimmäisestä kesis-illasta, mutta oli kokenut enkeliaiheisen hartauden sopivan myös pitämänsä illan hartaudeksi. Vetäjän mielestä vähäinen hartausmateriaali antoi mahdollisuuden tehdä hartaudesta oman näköisensä. Kesiksen vetäjä kuitenkin ehdotti, että hartausosioon voisi lisätä mahdollisia näkökulmia aiheen tarkasteluun.

10.1.2 Palaute kesiksestä kokonaisuutena

Kokoavaa palautetta saimme erään seurakunnan kahdelta pakettia käyttäneeltä henkilöltä, jotka molemmat olivat olleet toteuttamassa kahta kesis-iltaa. Kokoavan palautteen tarkoituksena oli saada palautetta kesis-paketista kokonaisuutena ja selvittää kesänuorisotyön merkitystä nuorille. Kyselyssä oli yhteensä yksitoista avointa kysymystä.

Toisessa palautteessa raamiksien aiheita pidettiin kohderyhmälle sopivina ja toisessa mainittiin osan raamisten aiheista olleen nuorille tuttuja jo rippikoulusta. Palautteessa tuotiin esille, että raamiksissa olisi voitu käsitellä nuorten elämää koskettavia aiheita. Raamiksien toiminnallisuus oli palautteissa nähty hyvänä ja toimivana asiana, joka toi vaihtelua aikaisempiin nuorteniltoihin. Toisessa palautteessa raamikset koettiin liian lyhyiksi ja suppeiksi ja niihin kaivattiin selkeämpää ohjeistusta ja useampia sovellutuksia aiheen käsittelyyn.

Paketista löytyvät toimintaosuudet oli koettu hyvinä, ja paketin lopusta löytyvä ekstra-ohjelma oli palautteen mukaan hyvä ja toimiva lisä. Toimintaosuuksia pidettiin sopivan mittaisina. Toisessa palautteessa nähtiin hyvänä, että kesis-kertaa pystyi muokkaamaan helposti. Samassa palautteessa hyvänä nähtiin myös se, että ohjelmallista osuutta pystyi tarpeen vaatiessa käymään läpi myös nopeammalla tempolla. Paketin hartausosioihin toivottiin toisessa palautteessa selkeää hartausmallia ja hartausaiheeseen johdattelevaa tekstiä.

Palautteen antajat eivät kokeneet tarvinneensa itse tukea kesis-iltojen vetämiseen. Toisessa palautteessa pohdittiin kuitenkin sitä, kuinka vain vähän ohjauskokemusta omaava henkilö olisi tarvinnut enemmän tukea ja materiaalia kesis-iltojen vetämiseen. Palautteessa pohdittiin erityisesti raamisten valmistelemisen ja rakentamisen haastavuutta.

Palautteessa kerrottiin iltoihin osallistuneiden nuorten olleen tyytyväisiä iltojen ohjelmallisuuteen. Nuoret olivat kokeneet toiminnallisuuden mielekkäänä tapana opiskella Raamattua. Kumpikin palautteenantaja oli sitä mieltä, että nuorille kannattaa järjestää kesätoimintaa myös jatkossa.

10.2 Paketin muokkaus

Kesältä 2010 saamamme palautteen ja omien kokemuksiemme pohjalta aloimme muokata kesis-pakettia lopulliseen muotoonsa. Aloitimme tarkistamalla kieliasun ja poistimme paketista löytyneitä kirjoitusvirheitä. Samalla pyrimme myös yhdenmukaistamaan koko paketin kieliasua ja ulkonäköä. Joidenkin kertojen otsikot eivät tunteneet vastaavan täysin kyseisen kerran raamiksen aihetta, joten päätimme muokata muutamia otsikoita sopivammiksi. Muokkasimme myös joidenkin raamisten ja toimintojen ohjeistuksia selkeämmiksi. Lisäsimme muutamaa kohtaan Internet-osoitteet toimintoina olevien pelien sääntöihin. Kävimme läpi kaikki paketissa olevat raamatunkohdat ja tarkistimme, olivatko ne varmasti tarkoitukseen sopivia. Muutaman hartauden raamatunkohdista vaihdoimme toisiin, paremmin teemaan sopiviin kohtiin.

Osassa palautteesta toivottiin, että paketista löytyisi valmiita hartauksia. Kuitenkin jo alusta asti ajatuksenamme oli ollut, että kesis-iltojen hartaudet olisivat vetäjiensä näköisiä. Tästä johtuen emme olleet tehneet pakettiin valmiita hartauksia, vaan ainoastaan pohtineet kertaan sopivan hartauden aiheen ja siihen liittyviä raamatunkohtia. Ajatuksenamme oli, että hartauden valmistelu antaa kesiksen vetäjälle myös mahdollisuuden oman hengellisyytensä hoitamiseen. Emme nähneet myöskään mielekkäänä lähteä lyhyessä ajassa valmistamaan hartauspakettia. Päätimme kuitenkin liittää paketin loppuun listan olemassa olevasta hartauskirjallisuudesta, josta voisi olla apua hartauksien valmistamisessa.

Saamassamme palautteessa toivottiin toisen kesis-kerran toimintana olevaan kaaospeliin valmista tehtäväälistaa. Alun perin harkitsimme sen liittämistä osaksi pakettia, mutta päätimme tällöin jättää sen pois. Pakettia muokatessamme kuitenkin liitimme sen mukaan, koska sille oli selvästikin tarvetta. Saman kerran Johannes Kastaja -raamiksesta saimme palautetta epäselvästä ja suppeasta tehtävänannosta. Yritimme selkeyttää paketin muokattuun versioon raamiksen tehtävänantoa.

Palautteessa todettiin kolmannen kesis-kerran raamiksen, opetuslapsi-tietovisan, olevan hankala vetää kahdella tai yhdellä ohjaajalla. Olimme joutuneet muokkaamaan kyseistä raamista jo kesän aikana, sillä toinen meistä veti kyseisen raamiksen yksinään. Aikaisemmassa ohjeistuksessa ohjaajalla on hallussaan raamiksen kysymykset, vastausvaiht

toehdot ja vastaukset. Ohjaajan tehtäviin kuului tällöin uusien kysymyksien ja vaihtoehtojen antaminen sekä vastauksien kuunteleminen. Käytännössä tämä ei kuitenkaan onnistu ongelmitta. Muokatussa raamiksessa ohjaaja kirjoittaa kysymykset vastausvaihtoehtoineen lapuille ja kuuntelee itse vain vastaukset. Näin ollen raamiksen vetämiseen ei tarvita useampaa henkilöä ja kokonaisuus on helpommin hallittavissa.

Käydessämme läpi kesis-paketin raamiksia jäimme pohtimaan kahden raamiksen toiminnallisuutta. Mielestämme viidennen kerran Epäitseekkää Sakkeus ja leski -raamis ja kuudennen kerran Fariseukset-raamis vaativat hieman muokkaamista. Ensin mainitun kohdalla olimme jo omien kokemustemme pohjalta jääneet miettimään, miten raamis toimisi isolla osallistujamäärällä. Päätimmekin muokata raamista toiminnallisempaan suuntaan ja ottaa samalla huomioon taktuaaliset oppijat liittämällä raamikseen askartelun. Aiemmassa versiossa nuoret listasivat paperille kymmenen tärkeintä esinettään, ja tämän jälkeen kävimme keskustellen läpi erilaisia tilanteita, joissa nuoret saattoivat kuvitteellisesti luovuttaa joitain listaamia tavaraita. Uudessa versiossa tilanteet on kirjoitettu kartongeille ja nuoret voivat kiinnittää luovuttamansa tavarat haluamilleen kartongeille. Tällöin kaikki nuoret voivat helposti osallistua toimintaan, eivätkä ujoimmatkaan nuoret jää toiminnan ulkopuolelle. Koimme tilanteista keskustelun tärkeäksi osaksi raamista ja pidimme sen mukana myös uudessa versiossa.

Fariseukset raamis ei alun perinkään sisältänyt toiminallista osiota, sillä se oli suunniteltu pidettäväksi retkellä, jonka olosuhteet eivät välttämättä mahdollista toiminnallisuutta. Aloimme kuitenkin pohtia, miksei myös kyseisessä raamiksessa voisi olla toiminnallista osiota, sillä olimme kokeneet toiminnallisuuden merkittäväksi tekijäksi raamisten onnistumisen kannalta. Kehitimme Fariseukset-raamikseen toiminnallisen osuuden, jonka nimesimme Häirintäaliakseksi. Toiminnassa parit selittävät toisilleen raamattuaiheisia sanoja muiden häiritessä selitysvuorossa olevaa paria. Halusimme toiminnalla konkretisoida sitä, miten fariseukset häiritsivät syytöksillään Jeesuksen toimintaa. Liitimme toiminnassa tarvittavat raamattuaiheiset sanat osaksi pakettia.

Paketin lopusta löytyviä ekstraohjelmia emme nähneet tarpeelliseksi muokata. Kokonaisuudessaan muokkasimme pakettia suhteellisen vähän. Suurin osa muokkauksista oli hienosäätöä, emmekä poistaneet paketin sisällöstä mitään. Tästä johtuen emme nähneet tarpeelliseksi liittää paketin alkuperäistä versiota osaksi opinnäytetyötämme.

11 POHDINTA

11.1 Johtopäätökset

Havaitsimme, että rippikouluikäisillä oli kiinnostusta osallistua seurakunnan järjestämään kesätoimintaan. Kesän 2009 aikana kohtasimme kesiksissä noin kolmasosan Henrikseurakunnan sen kesän rippikoululaisista. Lisäksi kesiksiin osallistui myös seurakunnan vanhempia nuoria. Kesällä 2010 kesis-paketin iltoja järjestettiin neljässä seurakunnassa, ja näistä saamamme palautteen pohjalta voimme havaita, että nuorilla on kiinnostusta seurakunnan kesätoimintaa kohtaan.

Kesän jälkeen isoskoulutukseen osallistui 18 kesiksissä käynyttä nuorta. Tämä on alle puolet niistä noin 50 rippikouluikäisestä nuoresta, joita kohtasimme kesiksissä. Minne katosivat loput noin 30 nuorta? Voidaan päätellä, että kaikkia nuoria ei isoskoulutuksen tyyppinen toiminta kiinnosta. Tämän takia olisi tärkeää, että seurakunnat järjestäisivät myös muunlaista nuorten toimintaa niin, että jokainen nuori löytäisi oman paikkansa seurakunnasta. Aloimme pohtia kyselyn tuloksia käsitellessämme, vastasivatko kaikki nuoret totuudenmukaisesti kyselyyn. Jälkikäteen ajateltuna olisi ollut parempi käydä itse toteuttamassa myös palautekysely, jotta olisimme voineet todeta kyselyn tulokset täysin päteviksi.

Kesisten aikana havaitsimme, että osa nuorista kävi illoissa vain yhden kerran. Yleensä tämä kerta oli välittömästi rippikoulun päätyttyä, ja nuoret tulivat ensisijaisesti kesikseen tapaamaan rippikoulukavereitaan. Vaikka näillä nuorilla ei välttämättä ollut halua osallistua enempää seurakunnan toimintaan, tarjosi kesis hyvän paikan rippikouluukoontumiselle. Yleensä rippikouluryhmillä on tapana tavata leirin jälkeen, joten on hyvä että seurakunta tarjoaa tilat tapaamiselle, sillä muuten nuorten kokoontuminen voi riistäytyä käsistä.

Syksyllä 2009 uusille isoskoulutettaville tekemässämme kyselyssä saimme selville, että kaikki rippikouluikäiset eivät olleet kuulleet kesiksistä. Tiedotimme kesiksistä nuorille pääasiallisesti rippikoululeireillä. Kesätoiminnasta olisi kuitenkin hyvä kertoa jo keväällä rippikoulutapaamisissa, että loppukesän rippikoululeireille osallistuvat nuoret saisivat

myös ajoissa tiedon toiminnasta. Myös isokset vaikuttavat osallistumisaktiivisuuteen. Jos isokset sanovat käyvänsä kesiksissä, se saa myös rippikoululaisia tulemaan paikalle. Jos taas isonen toteaa, ettei hän halua osallistua sellaiseen toimintaan, saa se varmasti myös rippikoululaiset epäröimään omaa toimintaan osallistumistaan. Tässä kohtaa on havaittavissa kaveripiirin vaikutus nuorten käyttäytymiseen.

Sosiaalisen median käyttäminen tiedonvälityksessä lisääntyy koko ajan. Jos olisimme ensi kesänä järjestämässä kesistä, käyttäisimme varmasti myös Facebookia tiedottaessamme nuorille kesiksistä. Pohdimme myös, että perinteiset kirkolliset ilmoitukset olisivat tavoittaneet osan niistä nuorista, joita nyt ei tavoitettu. Rippikouluissa tiedottamisen lisäksi laitoimme jokaista kesis-iltaa ennen tekstiviestin niille nuorille, joiden puhelinnumerot olimme saaneet. Koimme tekstiviestimuistutuksen lähettämisen hyväksi tiedotuskanavaksi. Olisi siis hyvä ottaa rippikoulussa nuorten yhteystiedot ylös.

Osa niistä nuorista, jotka eivät olleet kuulleet kesiksestä, olivat käyneet rippikoulun vasta elokuun alussa. Kesistä olisi hyvä järjestää myös elokuun puolella, jotta nämäkin nuoret voisivat rippileirin jälkeen kokoontua kesiksessä. Järjestäessämme kesistä meillä ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta työaikamme puitteissa toteuttaa toimintaa enää elokuussa.

Koska kaikki kesiksiin osallistuneet nuoret eivät osallistuneet isoskoulutukseen, emme saaneet kesis-idean kehittämisen kannalta oleellista palautetta suurimmalta osalta kesikseen osallistuneista nuorista. Kesis-illoissa oli mahdollisuus antaa palautetta palautelaatikkoon, mutta hyvin harva nuori käytti tätä mahdollisuutta. Palautteenantomahdollisuudesta ei muistettu mainita tarpeeksi usein, eikä palautelaatikko ole nuorille ominaisin tapa antaa palautetta. Suullista palautetta saimme joka kerralla, mutta emme kirjanneet sitä tarkasti ylös. Ennen kesistä pohdimme pitkään mahdollisia palautteenantokanavia, mutta emme keksineet palautelaatikkoa ja loppukyselyä paremmin toimivia ratkaisuja.

Nuorilta saimme palautetta, että kesis-illoissa pitäisi olla enemmän vapaata oleskelua ja vähemmän ohjattua toimintaa. Huomasimme, että raamikset eivät välttämättä kiinnostaneet kaikkia nuoria. Nuoret saattoivat kokea raamikset liian opetuksellisiksi tilanteiksi nuorteniltoihin, vaikka olimme pyrkineet tekemään niistä hyvin toiminnallisia. Toisaalta kesältä 2010 saamamassamme palautteessa raamisten sisältöä pidettiin liian suppeana.

Suhtautuminen raamiksiin kesis-illoissa riippuu osaltaan myös siitä, minkä tyyppiseen nuortentoimintaan seurakunnassa on totuttu. Itse näemme raamikset oleellisena osana kesis-iltoja, joten emme lähtisi ainakaan poistamaan niitä. Pakettia tehdessämme pyrimme tekemään raamiksista nuorille mieluisia.

Paketin toimintaosuuksista saimme hyvää palautetta kesältä 2010. Myös kesältä 2009 meille jäi kuva, että toimintaosuudet olivat suurimmaksi osaksi nuorten mieleen. Näistä palautteista voimme havaita, että toiminnalla on paikkansa kesis-illoissa. Emme näkisi mielekkäänä lähteä toiminnallista osuutta poistamalla lisäämään iltojen vapaan oleskelun määrää. Kesis-iltojen toiminnot ovat monipuolisia, ja paketista löytyvän ekstraohjelman avulla voidaan valita jokaiseen iltaan sopivia toimintoja.

11.2 Tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tavoitteenamme oli tutkia kesänuorisotyön merkitystä nuorten myöhempään seurakunta-aktiivisuuteen. Emme kuitenkaan saaneet kerättyä tarpeeksi materiaalia, jotta voimme tehdä asiasta johtopäätöksiä. Asian tutkiminen olisi vaatinut, että kesis-toimintaa olisi järjestetty useammassa seurakunnassa, ja kesikseen osallistuneiden myöhempää osallistumista seurakunnan toimintaan olisi kartoitettu kyselyiden avulla. Opinnäytetyömme puitteissa saimme järjestettyä vain yhden kyselyn, joka oli suunnattu isoskoulutuksen aloittaville nuorille.

Seurakuntayhteyden ylläpitämistä ajatellen kesis tarjosi nuorille mahdollisuuden spiritualiteetin vahvistumiseen yhdessä hiljentyksen, rukouksen ja Raamatun tutkimisen kautta. Kesiksissä nuorilla oli mahdollisuus pohtia ja tuoda esille uskon ja elämään liittyviä kysymyksiä. Koko kesän kestänyt kesis-toiminta mahdollisti nuorille yhteyden seurakunnan toimintaan rippikoulusta syyskauden alkuun.

Tavoittemme oli tehdä kesiksistä nuorten toiveiden mukaisia. Ennen kesisten suunnittelua kysyimme nuorilta, millaista toimintaa ja sisältöä he haluaisivat kesis-iltoihin. Suunnittelimme kesis-illat kyselyn tulosten pohjalta. Keräsimme kesiksen aikana vapaamuotoista palautetta nuorilta. Lisäksi isoskoulutettaville toteutetussa kyselyssä kysyimme parannusehdotuksia kesikseen. Ennakkokyselyn ja saadun palautteen perusteel-

la nähdään, minkälaisesta toiminnasta Turun Henrikinseurakunnan nuoret ovat kiinnostuneita. Näitä tuloksia ei voi yleistää koskemaan kaikkia rippikouluikäisiä nuoria. Tulosten perusteella koottu paketti toimi myös muissa seurakunnissa, joten todennäköisesti nuorten odotukset kesätoiminnalta ovat samankaltaisia myös muualla Suomessa.

Seurakunnissa, joissa kesis-iltoja pidettiin, iltojen järjestäjinä toimivat kesätyöntekijät. Vakituiset työntekijät eivät pystyneet muiden työtehtäviensä ja kesäaikaan sijoittuvien lomiansa vuoksi järjestämään kesis-toimintaa. Joissain seurakunnissa myöskään kesätyöntekijöiden työaika ei riitä kuin leirityöhön. Tällaisissa tilanteissa kesis-toimintaa voisi järjestää vapaaehtoistyöntekijä, esim. joku seurakunnan vanhempi isonen tai nuori aikuinen. Emme kuitenkaan onnistuneet testaamaan kesiksen vetämistä vapaaehtoisvoimin, joten emme saaneet varmuutta siitä, voiko paketin avulla pitää nuorteniltoja ilman alan koulutusta. Jos kesis toteutetaan vapaaehtoisvoimin, on vapaaehtoisia syytä olla useampia, ettei kesiksen vetäminen kuormita eikä sido heitä liikaa.

Paketin toimintaosuuksissa otimme huomioon sen, että kesis-illat toteutetaan nimenomaan kesällä. Pyrimme hyödyntämään kesän suomia mahdollisuuksia ulkona järjestettävän toiminnan kautta. Emme tehneet pakettia ainoastaan Turun Henrikinseurakunnan puitteita ajatellen, vaan tavoitteenamme oli rakentaa paketti, jonka käyttäminen onnistuu erilaisissa toimintaympäristöissä. Pakettia tai sen osia testattiin onnistuneesti yhteensä viidessä seurakunnassa, joten voidaan olettaa, ettei paketti ole sidoksissa tiettyyn toimintaympäristöön.

Tavoitteenamme oli tehdä paketti, jonka sisältö olisi monipuolinen, nuoria aktivoiva, ryhmätoimintaa sisältävä, toiminnallinen, erilaiset oppijat ja oppimistyyli huomioonotettava ja sisältäisi hiljentymistä sekä tutustumista Raamattuun. Paketti sisältää kahdeksan nuorteniltaa, joiden raamiksissa ja toimintaosuuksissa on otettu huomioon toiminnallisuus. Raamikset sisältävät ryhmätoimintaa ja pyrkivät aktivoimaan nuoria toimimaan. Erilaiset oppijat ja oppimistyyli otettiin huomioon raamisten suunnittelussa käyttämällä monipuolisesti erilaisia toiminnallisia menetelmiä. Raamattuun tutustuttiin raamiksissa sekä hartauksissa. Hartaudet tarjosivat nuorille paikan hiljentymiseen.

Opinnäytetyöprosessin aikana saimme paljon kokemuksia pitkäkestoisen toiminnan suunnittelusta ja nuorteniltamateriaalin valmistamisesta. Laajensimme Raamatun tun-

temustamme ja monipuolistimme tietämystämme toiminnallisista raamatunkäyttötavoista. Tutkimus- ja kehittämistaitomme lisääntyivät prosessin aikana tekemiemme kyselyiden ja niiden tulosten käsittelyn kautta. Vaikka nuorteniltojen pitäminen oli meille ennestään tuttua, saimme kesis-iltojen vetämisestä runsaasti oppimiskokemuksia. Toimintaa edeltävän suunnittelun ja valmistelun merkitys tähdentyi meille. Huomasimme myös, että aina on syytä olla olemassa varasuunnitelma. Kesis-iltoja vetäessämme saimme varmuutta omiin ohjaustaitoihimme, mutta löysimme itsestämme vielä myös kehitettävää.

11.3 Eettistä pohdintaa

Eettisellä ajattelulla tarkoitetaan ihmisten kykyä pohtia niin omien kuin yhteisten arvojenkin avulla sitä, mikä on oikein ja mikä väärin (Kuula 2006, 21). Opinnäytetyössä etiikalla on tärkeä rooli. Eettisillä ratkaisuilla pyritään kunnioittamaan ihmisiä, luomaan tasa-arvoista vuorovaikutusta ja korostamaan oikeudenmukaisuutta. Lisäksi opinnäytetyön etiikassa olennaista on myös se, millä tapaa työhön suhtaudutaan, kuinka mahdolliset ongelmat käsitellään ja kuinka henkilöt, joiden kanssa ja parissa opinnäytetyötä tehdään, otetaan huomioon. Opinnäytetyön eettistä pohdintaa tulisi tarkastella ja käydä läpi koko prosessin ajan. (Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010, 11–12.)

Eettinen pohdinta on ollut mukana koko opinnäytetyömme prosessin ajan. Kun lähdimme ideoimaan tulevaa opinnäytetyötämme, pohdimme millaista kesänuorisotyötä seurakunnissa nykyisin järjestetään, ja olisiko siinä jotain parannettavaa. Mielestämme kesänuorisotyön tila ei ollut paras mahdollinen, joten halusimme opinnäytetyöllämme muuttaa sitä.

Kaikissa prosessin vaiheissa palautteella oli meille suuri merkitys. Tarjosimme kesiksis- sä kaikille osallistujille mahdollisuuden palautteen antamiseen toiminnan yhteydessä ja toteutimme myös palautekyselyn toiminnan jälkeen. Palautetta pyysimme myös seurakunnan työntekijöiltä ja kesis-paketin testaajilta. Tarkoituksenamme oli näin saada palautetta, jonka avulla kehittää toimintaa paremmaksi.

Palautekyselyissä pyrimme ottamaan hyvän tutkimusetiikan huomioon. Palautekyselyjä suorittaessamme olimme joko itse paikalla kertomassa kyselystä, tai liitimme kyselyyn saatesanat ja kerroimme kyselyn pitäjille kyselyn tarkoituksesta. Ihmisten itsemääräämisoikeuden huomioon ottaminen on tärkeä osa hyvää tutkimusetiikkaa: kyselyyn osallistujille tulee antaa tarpeeksi informaatiota tutkimuksesta ja jokainen saa itse päättää osallistuuko kyselyyn vai ei. Toinen tärkeä asia tutkimusetiikassa on ihmisten yksityisyyden kunnioittaminen. (Kuula 2006, 61–64.) Palautekyselymme olivat aina nimettömiä, ja olemme käsitelleet niitä tekstissämme, niin ettei yksittäisiä vastaajia voi sieltä tunnistaa.

Isoskoulutettaville suorittamamme palautekyselyn kohdalla jäimme miettimään, oliko eettisesti oikein kysyä heidän halukkuuttaan osallistua mahdolliseen seuraavan kesän kesikseen. Emme olleet aikeissa järjestää kyseisessä seurakunnassa vastaavanlaista toimintaa tulevana kesänä, mutta halusimme kysymyksen avulla saada tietoon, olisiko siihen innostusta. Vaikka kysymys oli aseteltu niin, että kesätoiminnan järjestäminen ei ollut varmaa, saattoi osa nuorista kuvitella sitä järjestettävän. Tähän kyselyyn emme olleet liittäneet saatesanoja kyselyyn vastaajille, vaan ainoastaan informoineet kyselyn pitäjiä kyselyn tarkoituksesta. Olisi kuitenkin ollut hyvän tutkimusetiikan mukaista laittaa myös tähän palautekyselyyn saatesanat.

Opinnäytetyössämme olemme pyrkineet käyttämään ensisijaisesti uusimpia mahdollisia lähteitä. Niinpä olemme saaneet mahdollisimman uutta ja paikkansapitävää tietoa. Olemme myös kriittisesti pohtineet lähteidemme valintaa ja varsinkin Internetissä olevien lähteiden luotettavuutta. Opinnäytetyömme raportissa olemme pyrkineet kuvaamaan riittävän tarkasti läpikäymäämme prosessia ja perustelemaan tekemiämme valintoja. Olemme yrittäneet pohtia monelta kannalta työmme tuloksia sekä tuomaan selkeästi ilmi omat mielipiteemme.

Tärkeimpään yhteistyökumppaniimme, Henrikinseurakuntaan, olemme pitäneet yhteyttä myös järjestämämme toiminnan jälkeen. Lähetimme heille myös opinnäytetyömme luonnoksen, jotta he voivat nähdä, mitä olemme kirjoittaneet ja antaa siitä palautetta. Lisäksi olemme olleet yhteydessä Sodankylän seurakuntaan ja antaneet heille luettavaksi opinnäytetyöraporttimme luonnoksen.

11.4 Yhteistyö

Yhteistyö Henrikinseurakunnan kanssa toimi kokonaisuudessaan hyvin. Suunnitteluvaiheessa yhteyden pitäminen seurakunnan yhteyshenkilön kanssa oli toimivaa ja saimme nopeasti vastauksia kysymyksiimme. Seurakunta tarjosi meille hyvät puitteet kesis-toiminnan järjestämiseen ja saimme kesän aikana tukea seurakunnan työntekijöiltä. Olimme yhteyksissä myös Sodankylän seurakuntaan, jonne tarjosimme kesis-pakettiamme käytettäväksi. Yhteistyön sopiminen sujui helposti, sillä meillä oli valmiita yhteyksiä kyseiseen seurakuntaan. Seurakunnan yhteyshenkilö järjesti paketille vetäjän ja saimme palautetta kesis-paketista paketin vetäjältä ja yhteyshenkilöltä. Jäimme kuitenkin miettimään, olisiko yhteistyö seurakuntien kanssa ollut helpompaa, jos seurakunnat olisivat sijainneet lähempänä. Tällöin olisimme voineet sähköpostiviestimisen sijaan tavata yhteyshenkilöitä. Kasvokkain tapaaminen on ainakin meistä aina toimivampaa kuin sähköpostin välityksellä keskusteleminen.

Opinnäytetyön tekeminen parityönä sujui meiltä hyvin. Olimme päättäneet jo varhaisessa vaiheessa tehdä opinnäytetyön yhdessä. Opiskelujen aikana olemme tehneet useita ryhmätehtäviä yhdessä ja tunnemme näin ollen toistemme työtavat ja tiesimme, että ne sopivat hyvin yhteen. Tiesimme myös molempien vahvuudet ja pystyimme hyödyntämään näitä koko prosessin ajan. Työskentelyilmapiiri oli koko opinnäytetyöprosessin ajan rento ja kannustava. Saimme pidettyä kiinni sovituista aikatauluista ja työskentelymme oli pääasiallisesti toimivaa. Opimme entistä enemmän ryhmässä toimimisesta ja toisen mielipiteiden huomioonottamisesta. Kesis-iltoja vetäessämme saimme paljon arvokasta tukea toisiltamme.

11.5 Kesiksen tulevaisuus

Kesis-pakettia voisi kehittää vielä jatkossa niin, että raamisten aiheisiin etsittäisiin taustatietoa ja liittäisiin ne osaksi pakettia. Taustatiedon avulla päästäisiin helpommin sisälle raamoksen aiheeseen. Se helpottaisi varsinkin kokematonraamoksen vetäjää. Taustamateriaalin avulla voitaisiin myös pidentää raamista, jos nykyiset raamokset tuntuvat liian suppeilta. Paketin testaajilta tuli toive, että paketti sisältäisi valmiita hartauksia. Idea oli hyvä ja pakettiin voitaisiinkin lisätä hartauskokonaisuus, jossa olisi valmista

hartausmateriaalia jokaiseen aiheeseen liittyen. Pakettiin voitaisiin tehdä myös kaksi muuta raamissarjaa evankeliumien henkilöiden lisäksi niin, että paketissa olisivat kolmen kesän raamukset. Tällöin pakettia pystyttäisiin käyttämään samassa seurakunnassa useita vuosia peräkkäin. Raamisten aiheet voisivat liittyä esimerkiksi nuorten elämään ja nuoria mietityttäviin kysymyksiin.

Paketin avulla olisi mielenkiintoista tehdä tutkimus, vaikuttaako kesätoiminta nuorten aktiivisuuteen osallistua myöhemmin seurakunnan toimintaan. Pakettia voitaisiin tarjota useampaan seurakuntaan, joissa ei ole järjestetty kesätoimintaa nuorille ja sen jälkeen verrata esimerkiksi isokoulutettavien määrää edellisten vuosien lukuihin.

Kirkko pyrkii pääsemään pois työntekijäkeskeisyydestä ja aktivoimaan seurakuntalaisia toimimaan. Käytännössä siis vapaaehtoistyön määrää on lisättävä ja sen koordinoimista kehitettävä. Kesis-pakettia voisi hyödyntää myös tässä. Sen avulla pystyttäisiin aktivoimaan nuoria aikuisia tai muita vapaaehtoisia seurakunnan toimintaan. Mielestämme vapaaehtoisten käyttäminen nuorten kesätoiminnan vetäjinä on nykyisten resurssien puitteissa monille seurakunnille ainoa tapa järjestää nuorille kesätoimintaa.

Aiomme ainakin itse tulevissa töissämme hyödyntää pakettia. Lähetämme paketin myös yhteistyöseurakunnillemme käytettäväksi. Olisi hienoa, jos pakettia käytettäisiin ja nuorille järjestettäisiin kesätoimintaa.

LÄHTEET

- Aaltonen, Marjo; Ojanen, Tuija; Vihunen, Riitta & Vilén, Marika 1999. Nuoren aika. Helsinki: WSOY.
- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä – opas diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Grönlund, Henrietta 2006. Nuoret aikuiset kirkon vapaaehtoistoiminnassa – Arvostukset, asenteet ja aktivointi. Teoksessa Teija Mikkola, Kati Niemelä & Juha Petterson (toim.) *Urbaani usko – Nuoret aikuiset, usko ja kirkko*. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 118–133.
- Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria 2009. *Kirkosta kiinni*. Helsinki: Kirjapaja.
- Heikkilä, Tarja 2008. *Tilastollinen tutkimus*. Helsinki: Edita.
- Ikonen, Oiva & Virtanen Pirkko 2007. Johdanto. Teoksessa Oiva Ikonen & Pirkko Virtanen (toim.) *Erilainen oppija – yhteiseen kouluun. Kokemuksia yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden kehittämisestä*. Jyväskylä: PS-kustannus, 13–24.
- Jarasto, Pirkko & Sinervo, Nina 1999. *Murrosikäinen ja nuoren maailma*. Jyväskylä: Gummerus.
- Kirkkojärjestys 1993. 8.11.1991/1055 v. 1993. Finlex – Valtion säädöstietopankki. Ajantasainen lainsäädäntö. Viitattu 19.10.2010.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>
- Koskelainen, Hannu 2005. Nuori ja jumalanpalvelus. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) *Nuorisotyönkäsikirja*. Helsinki: Kirjapaja Oy, 71–81.
- Kuula, Arja 2006. *Tutkimusetiikka – Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Tampere: Vastapaino
- Kuusi, Riitta & Porkka, Jouko 2006. *Esipuhe*. Teoksessa Riitta Kuusi & Jouko Porkka (toim.) *Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille – Erilaiset oppijat rippikoulussa*. Helsinki: Kirkkohallitus, 4-6.

- Lutherin Iso katekismus 1984. Teoksessa Lutherin Vähä- ja Isokatekismus sekä Schmalkaldenin opinkohdat. Helsinki: Suomalaisen teologisen kirjallisuusseura.
- Niemelä, Kati 2007. Rippikoulusta aikuisuuteen – pitkittäistutkimus rippikoulun merkityksestä ja vaikuttavuudesta. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Niemelä, Kati 2009. Johdanto. Teoksessa Tapani Innanen & Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 5-13.
- Nurmi, Jari-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2008. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.
- Paananen, Terhi 2005. Nuorteniltojen puolesta. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyönkäsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 109–118.
- Peura, Simo 2003. Kirkko. Teoksessa Olli-Pekka Vainio (toim.) Johdatus luterilaisen spiritualiteetin teologiaan. Helsinki: Kirjapaja Oy, 165–186.
- Porkka, Jouko 2004. On kunnia olla isonen – Suomen evankelis-luterilaisen isostoiminta 2000-luvun alussa. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Porkka, Jouko 2005. Isostoiminnan rikkaus – leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyönkäsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 82–108.
- Pruuki, Lassi 2008. Ilo opettaa. Tietoa, taitoa ja työkaluja. Helsinki: Edita.
- Pruuki, Lassi 2010. Rippikoulun pikkujättiläinen. Helsinki: LK-kirjat/Lastenkeskus Oy.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Raunio, Antti 2003. Onko olemassa luterilaista spiritualiteettia? Teoksessa Olli-Pekka Vainio (toim.) Johdatus luterilaisen spiritualiteetin teologiaan. Helsinki: Kirjapaja Oy, 11–36.
- Rippikoulu kaikille ohjausryhmä 2006. Etappeja Matkalla. Teoksessa Riitta Kuusi & Jouko Porkka (toim.) Yhtä paljon kaikille ei ole yhtä paljon kaikille – Eri-laiset oppijat rippikoulussa. Helsinki: Kirkkohallitus, 115–129.
- Seurakuntavaalit 2010. Viitattu 20.8.2010.
http://turunseurakunnat.fi/files/attachments/tiedotus/valitsijayhdistysten_perustamisohje.pdf.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2001. Elämä – usko – rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001. Helsinki: Kirkkohallitus.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. a. Viitattu 7.10.2010.

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/68D025E9DD446807C22573FB004FB631?OpenDocument&lang=FI>.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. b. Jumalanpalvelus ja usko. Viitattu 18.10.2010.

<http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/4B42009D2FCEDF7FC22574BE0022A837?openDocument&yp=y&lang=FI>.

Tampereen seurakunnat i.a. Seurakuntien toimintaa nuorille. Viitattu 19.10.2010.

<http://www.trevlut.net/nuoret/nuortenillat>.

Tuominen, Hans 2005. Elän ja hengitän – nuoren spiritualiteetti. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyönkäsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 35–52.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä 2010. Ohjeet valitsijayhdistyksen perustamiseen. Viitattu 20.8.2010.

http://turunseurakunnat.fi/files/attachments/tiedotus/valitsijayhdistysten_perustamisohje.pdf.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä i.a. Viitattu 20.8.2010.

<http://www.seitsemastaivas.fi/portal/fi/seurakunnat/henrikinseurakunta>.

Unkuri, Juhani 2006. Riparit ja isostoiminta vetävät yhä kirkon nuorisotyössä. Nuorisotyö (6-7), 30–33.

Vuorinen, Ilpo 1993. Tuhat tapaa opettaa – Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. Naantali: Resurssi.

LIITE 1: ALKUKYSELY

Hei olemme kaksi opiskelijaa Pieksämäen Diakonia-ammattikorkeakoulusta ja olemme tulossa järjestämään tänne Turun Henrikinseurakuntaan viikoittaista kesätoimintaa tulevana kesänä. Nyt teillä on mahdollisuus vaikuttaa ohjelman sisältöön vastaamalla kyselyymme.

1. **Sukupuoli**   1 [ ] Nainen   2 [ ] Mies
2. **Missä kuussa kävit oman rippikoulusi/mikä oli rippikoulun numero?**
_____
3. **Millaiseen seurakunnan toimintaan olet osallistunut?**
  - 1 [ ] Isoskoulutus
  - 2 [ ] Peli-illat
  - 3 [ ] Putto
  - 4 [ ] Leirit
  - 5 [ ] Jumalanpalvelukset
  - 6 [ ] Muu, mikä? _____
4. **Olisitko kiinnostunut seurakunnan järjestämästä kesätoiminnasta?**
  - 1 [ ] Kyllä   2 [ ] Ehkä   3 [ ] Ei
5. **Mitä toivoisit toiminnassa tehtävän?** (esim. pelailu, syöminen, vierailut erilaisiin kohteisiin, iltaohjelmista tuttu toiminta)
_____
_____
_____
6. **Mihin Raamatun aiheeseen haluaisit tutustua?**
  - 1 [ ] Henkilöt
  - 2 [ ] Raamatun alkukertomukset
  - 3 [ ] Profeettakirjat
  - 4 [ ] Evankeliumi
  - 5 [ ] Jeesuksen opetukset
  - 6 [ ] UT:n kirjeet
  - 7 [ ] Ilmestyskirja
  - 8 [ ] Muuhun, mihin? _____
7. **Mikä ajankohta (viikonpäivä, kellonaika) olisi mielestäsi sopivin viikoittaiselle kesätoiminnalle?** _____

LIITE 3: KESIS-PAKETTI

KESIS-PAKETTI

KESIKSEN VETÄJÄLLE

Kädessäsi oleva kesis-paketti on tehty erityisesti kuluvan vuoden rippikoululaisia ajatellen. Kesis-paketti koostuu yhteensä kahdeksasta toiminnallisesta nuortenillasta. Näiden iltojen tavoitteena on evankeliumien toiminnallinen tutkiskelu sekä rippikoulun käyneiden nuorten seurakuntayhteyden ylläpitäminen ja vahvistaminen.

Jokaisen kerran kohdalta löydät siihen suunnitellun toiminnan, raamoksen ja hartauden. **Toiminnan** kohdalta löydät kyseiselle kesis-illalle suunnitellun toiminnallisen jutun ja ohjeet sen toteuttamista varten. **Raamoksen** kohdalta löydät ohjeistuksen raamattuhetken toteuttamiseen. Raamiksissa tutustutaan evankeliumien tapahtumiin eri henkilöiden kautta. **Hartauden** kohdalta löydät kyseiselle kesis-illalle sopivan hartausaiheen ja raamatunkohtia, joista voi olla apua hartauden valmistelussa ja toteuttamisessa. Liitteenä on myös lista, josta löytyy hartauskirjallisuutta. **Tutustu hyvin kesis-illan ohjeistukseen ennen kuin lähdet sitä pitämään!** Muista myös tarkistaa, että sinulla on kaikki tarvittavat materiaalit olemassa.

Paketin loppuosasta löytyy leikkejä, jotka ovat erityisesti niitä tilanteita varten, kun suunnitelmat muuttuvat. Huonon sään sattuessa ulkona pidettäväksi tarkoitettu toiminta voidaan joutua perumaan, ja tätä varten lopussa onkin listattuna sisäleikkejä. Jotkin paketin toiminnoista on suunnattu isolle ryhmälle, joten jos paikalle saapuu vain muutama nuori, niitä ei pysty toteuttamaan. Näitä tilanteita varten paketin lopussa on leikkejä, jotka soveltuvat pienelle ryhmälle.

Kesis-iltaan kannattaa varata aikaa 2-3 tuntia. Hyvä ohjelman toteutusjärjestys on esimerkiksi seuraavanlainen: Aluksi toimintaa 30–60 minuuttia, sen jälkeen raamis (noin 30 minuuttia), tarjoilu ja illan lopuksi hartaus (noin 10 minuuttia). Toiminnan ja raamoksen välissä voi hyvin pitää hieman taukoa ja antaa aikaa vapaalle oleskelulle. Oleskelulle voi antaa aikaa myös ennen hartautta. Ensimmäisten kesis-iltojen jälkeen löydät varmasti juuri sinulle ja seurakuntasi nuorille oikean rytmityksen ja tyylin pitää kesis-iltoja. Sovella siis omaa osaamistasi sekä kokemustasi ja käytä tukenasi tätä pakettia kesis-iltoja suunnitellessasi. Oikein hyvää ja toiminnallista kesää yhdessä rippikouluikäisten ja muiden nuorten kanssa.

Saara Anneberg & Timo Kekkonen

1. kerta**JEESUKSEN SYNTYMÄ****TOIMINTA:**

Pelataan yhdessä mölkkyä ja/tai petanqueta.

Mölkyn ohjeet löytyvät mm. osoitteesta www.molkkyliitto.fi

Petanquen ohjeet löytyvät mm. osoitteesta www.petanque.fi/?saannot1

RAAMIS:

Mitä: Tutustutaan joulun tapahtumiin evankeliumien eri henkilöiden näkökulmasta.

Miten: Osallistujat jaetaan viiteen ryhmään ja jokaiselle ryhmälle annetaan oma Raamatun henkilö/henkilöt. Tämän jälkeen ryhmälle annetaan Jeesuksen syntymään liittyvä raamatunkohtia, joissa henkilö/henkilöt esiintyvät. Luettuaan raamatunkohdat ryhmä piirtää kuvan joulun tapahtumista kyseisen henkilön/ kyseisten henkilöiden näkökulmasta.

<u>Henkilöt</u>	<u>Raamatunkohdat:</u>
Maria	Luuk. 1:26–38, Luuk. 2:5–20
Joosef	Matt.1:18–25, Matt.2:13–15
Itämaan Tietäjät	Matt. 2:1–12
Paimenet	Luuk. 2:8–20
Herodes	Matt. 2:1–12; 16

HARTAUS:

Aihe: Enkelit

Raamatunkohtia: Ps. 91:11–12 & Luuk. 1:26–38 & Matt. 28:1-7

NÄMÄ TARVITSET MUKAAN:

Paperia, värikyniä, Raamattuja, Mölkky-peli, Petanque-peli & tarjottavaa.

2. kerta

JOHANNES KASTAJA**TOIMINTA:**

Kaaospeli:

Kaaospelin ideana on suorittaa pienryhmissä erilaisia tehtäviä ja kisailla muita ryhmiä vastaan.

Peliä varten tarvitsee ennakoon valmistella seuraavat asiat:

1. Paperilappuja, joissa on järjestysluku ja sen perässä numerosarja eli koodi esim. 1./1234. (HUOM! Valmiita koodilappuja löytyy paketin lopusta.)
2. Pelilauta, jossa on lappujen verran numeroituja ruutuja, sekä laudalle sopivia pelimerkkejä. (Pelilaudan voit myös askarrella itse.)
3. Tavallinen arpakuutio.
4. Pelinvetäjän tarkistuslista, jossa lukee järjestysluvut ja niitä vastaavat numerosarjat.
5. Tehtävälista, jossa on valmiiksi mietitty erilaisia pienimuotoisia tehtäviä ryhmien suoritettavaksi. (HUOM! Lista mahdollisista tehtävistä löytyy paketin lopusta.)

Ennen kesis-illan alkua pelinvetäjä käy piilottamassa koodilaput eripuolille pelialuetta. Pelin aluksi pelaajat jaetaan 3-5 hengen joukkueisiin. Ensimmäinen joukkue heittää noppaa ja liikkuu pelilaudalla nopan silmäluvun verran. Tämän jälkeen muut joukkueet heittävät noppaa ja etenevät pelilaudalla. Heittojen jälkeen joukkueet lähtevät etsimään koodilappua, jossa on sama järjestysluku kuin pelilaudan ruudussa. Löydettyään lapun joukkueen tulee opetella lapussa oleva koodi ja tulla kertomaan se pelinvetäjälle. Jos koodi on oikea, pelinvetäjä antaa joukkueelle tehtävän. Kun joukkue on saanut tehtävän suoritettua, he saavat heittää noppaa uudestaan ja lähteä etsimään seuraavaa koodilappua.

Jos joukkue ei jostain syystä saa annettua tehtävää suoritettua, pelinvetäjä voi antaa heille uuden tehtävän suoritettavaksi. Jos joukkue ei löydä etsimäänsä koodilappua, voivat he siirtyä yhden askeleen taaksepäin ja yrittää etsiä sitä lukua vastaavaa koodilappua. Näin pelataan kunnes joku joukkue pääsee pelilaudan loppuun asti tai ennalta sovittu aikaraja ylittyy. Pelissä tärkeintä ei ole voittaminen, vaan hauska ja sekava tekeminen.

PELIN KULKU LYHYESTI

1. Pelinvetäjä käy piilottamassa koodilaput.
2. Leikkijät jaetaan joukkueisiin.
3. Joukkue heittää noppaa ja liikkuu pelilaudalla silmäluvun verran eteenpäin.
4. Joukkue etsii lapun jonka järjestysnumero vastaa pelilaudan numeroa.
5. Joukkue opettelee lapussa olevan numerokoodin ja kertoo sen pelinvetäjälle.
6. Pelinvetäjä antaa joukkueelle tehtävän.
7. Joukkue suorittaa tehtävän ja heittää noppaa uudestaan.

RAAMIS:

Mitä: Tutustutaan Johannes Kastajan elämään evankeliumien tekstien avulla.

Miten: Luetaan evankeliumien kohdat yksitellen ääneen. Jokaisen kohdan jälkeen nuoret kirjoittavat maksimissaan 160 merkkiä pitkän ”tekstiviestin” paperille. ”Tekstiviestissä” on tarkoitus kuvailla lyhyesti kuultu tapahtuma kaverille. Kirjoittamisen jälkeen nuoret lukevat ”tekstarit” ääneen pienissä ryhmissä. Halukkaat voivat myös lukea ”tekstarinsa” ääneen kaikille.

Raamatunkohdat:

1. Luuk. 1:5–25, 57–66
2. Matt. 3:1–17
3. Mark. 6:14–29

HARTAUS:

Aihe: Kaste

Raamatunkohtia: Ap. t. 2:38 & Matt. 28:16–20

NÄMÄ TARVITAAN MUKAAN:

Paperia, kyniä, Raamattuja, Kaaospeli-tarvikkeet & tarjottavaa.

3. kerta**OPETUSLAPSET****TOIMINTA:**

Pelataan yhdessä Ultimate frisbee-peliä.

Ohjeet löytyvä mm. osoitteesta www.uta.fi/jarjestot/ufo/u_saannot.html

RAAMIS:

Mitä: Tutustutaan Jeesuksen opetuslapsiin toiminnallisen tietovisan avulla.

Miten: Tietovisa koostuu kahdeksasta opetuslapsiin liittyvästä kysymyksestä, joihin kaikkiin on kolme vastausvaihtoehtoa. Kaikki kysymykset vastausvaihtoehtoineen kirjoitetaan erillisille lapuille ja lappujen selkäpuolelle merkitään kysymyksen numero. Laput laitetaan selkäpuoli ylöspäin ohjaajan lähetyville. Ennen pelin aloittamista ohjaaja piilottaa vihjelaput eri puolille leikkitilaa. Vihjelapuissa on raamatunkohta, josta löytyy oikea vastaus kysymykseen. Ohjaajalla on hallussaan oikeat vastaukset.

Kisailijat jaetaan muutaman hengen joukkueisiin, ja heille annetaan ensimmäinen kysymys ja vastausvaihtoehdot.

Joukkue yrittää arvata oikean vaihtoehdon kuiskaamalla arvauksensa ohjaajalle. Jos joukkue tietää/arvaa vastauksen kysymykseen, he saavat katsoa seuraavan kysymyksen vastausvaihtoehtoineen. Jos joukkue ei tiedä oikeaa vastausta, he saavat tiedon vihjelan sijainnista. Löydettyään Raamatusta oikean vastauksen ja kuiskattuaan sen ohjaajalle he voivat katsoa seuraavan kysymyksen. Ensimmäinen joukkue, joka saa vastattua oikein viimeiseen kysymykseen, voittaa.

* = Oikea vastaus

1. Ketkä olivat Jeesuksen ensimmäiset opetuslapset? (Matt. 4:18)

- a) Sebedeuksen pojat Jaakob & Johannes
- b) Simon Pietari ja Andreas *
- c) Juudas Iskariot ja Tuomas

2. Kenet Pietarin sukulaisista Jeesus parantaa? (Matt. 8:14)

- a) Äidin
- b) Veljen
- c) Anopin *

3. Kuka kavalsi Jeesuksen? (Mark. 14:10)

- a) Juudas *
- b) Tuomas
- c) Matteus

4. Mikä oli Matteuksen ammatti? (Matt. 10:3)

- a) Kirjailija
- b) Publikaani *
- c) Fariseus

5. Mistä kaupungista Andreas, Pietari ja Filippus olivat kotoisin? (Joh. 1:44)

- a) Betsaidasta *
- b) Nasaretista
- c) Betlehemistä

6. Kuka opetuslapsista ei uskonut Jeesuksen ylösnousemukseen ennen kuin sai koskea Jeesuksen käsiä? (Joh. 20:25)

- a) Johannes
- b) Jaakob
- c) Tuomas *

7. Kuinka monta opetuslasta oli kuulemassa Jeesuksen antamaa lähetyskäskeyä? (Matt. 28:16)

- a) 12
- b) 6
- c) 11 *

8. Mitä opetuslapset tekivät Getsemanen puutarhassa Jeesuksen rukoillessa? (Mark. 14:37)

- a) Söivät
- b) Rukoilivat
- c) Nukkuivat *

HARTAUS:

Aihe: Ystävyys

Raamatunkohtia: Saarn. 4:9–10 & Sanal. 17:17

NÄMÄ TARVITSET MUKAAN:

Raamattuja, frisbee, visailukisailun kysymykset ja vastaukset, vihjelaput & tarjottavaa.

4. kerta

IHMEIDENKOKIJAT**TOIMINTA:**

Mafioso-peli:

Leikinvetäjä toimii kertojana. Leikkijät asettuvat istumaan piiriin lattialle ja näin muodostavat pienen kylän, jonka elämästä kertoja kertoo. Leikin aluksi vetäjä on varannut saman verran lappuja kuin leikkijöitä on. Vetäjä on kirjoittanut jokaiseen lappuun jonkin kirjaimen: M (= mafioso), S (= silminnäkiä) tai K (= kyläläinen). Jos leikkijöitä on noin 20, kolmeen lappuun merkitään M, kahteen S ja loppuihin K. M ja S kirjaimien määrää voidaan muuttaa riippuen leikkijöiden määrästä. Leikinvetäjä jakaa laput leikkijöille ja kertoo, mitä mikin kirjain tarkoittaa. Sen jälkeen vetäjä alkaa kertoa tarinaa.

Tarina alkaa niin, että koko kylä käy nukkumaan eli kaikki pistävät silmänsä kiinni. Tämän jälkeen mafiosoja pyydetään nostamaan kätensä ylös ja silminnäkiöitä avaamaan silmänsä. Silminnäkiöt siis näkevät ketkä ovat mafiosoja. Tämän jälkeen he sulkevat silmänsä ja mafiosot saavat avata silmänsä ja laskea kätensä. Sitten he hiljaisesti sormella osoittaen valitsevat kyläläisen, jonka haluavat tappaa. Kertojan rooli on tässä tärkeä, sillä hänen pitää saada mafiosot yhteisymmärrykseen surmattavasta kyläläisestä. Kun valinta on tehty, kertoja käskee mafiosot nukkumaan ja hetken kuluttua herättää koko kylän paitsi henkilön, joka on yön aikana saanut surmansa.

Tapettu kyläläinen käy piirin keskelle istumaan/makaamaan, eikä enää osallistu keskusteluun leikin aikana. Tämän jälkeen kertoja avaa keskustelun siitä, kuka/ketkä ovat syyllisiä. Kylälle annetaan mahdollisuus hetken ajan keskustella asiasta kertojan jakaessa puheenvuoroja. Tässä vaiheessa silminnäkiöt tietävät jo, ketkä ovat syyllisiä. Heidän pitää yrittää syyttää syyllisiä murhasta niin, etteivät mafiosot tajua heidän olevan silminnäkiöitä. Mafiosojen kannattaa myös hämähäksen vuoksi osallistua keskusteluun ja syyttää viattomia. Tietenkin myös tavallisten kyläläisten on hyvä osallistua keskusteluun, etteivät he hiljaisuudellaan herätä epäilystä. Kertoja päättää keskustelun muutamien syytösten ja puolustuspuheenvuorojen jälkeen ja järjestää äänestyksen siitä, kuka syytetyistä teloitetaan epäiltynä murhasta. Äänestykseen kannattaa valita enintään neljä syytettyä. Jokaiselle kyläläisellä on yksi ääni käytettävänä. Se epäilty, jonka kohdalla on eniten käsiä pystyssä, teloitetaan. Hän joutuu myös piirin keskelle maahan ja on loppupelin ajan mykkä.

Tämän jälkeen saapuu uusi yö ja kylä menee nukkumaan ja jälleen kertoja herättää mafiosot uutta veritekoa varten. Jos leikki tuntuu venyvän, jonain yönä mafiosot/mafioso, voivat tappaa kaksikin kyläläistä. Jokaisen yön jälkeen seuraa keskustelua, jonka lopuksi yhdeltä epäilyltä riistetään henki. Peli loppuu siihen, kun viimeinenkin mafioso on epäiltynä surmattu tai kun mafioso/mafiosot ovat saaneet kaikki kyläläiset surmattua.

RAAMIS:

Mitä: Tutustutaan Jeesuksen tekemiin ihmeisiin näytelmien avulla.

Miten: Jaetaan osallistujat pienempiin ryhmiin ja annetaan jokaiselle ryhmälle raamatunkohtia, jotka kertovat jostakin Jeesuksen ihmeestä. Ryhmät lukevat kohtansa ja sen jälkeen valmistavat ja esittävät kyseisen raamatunkohdan draaman keinoin.

Ihmeet:

Vesi viiniksi

Kaksi kalaa, viisi leipää

Vetten päällä kävely

Myrskyn tynnytytys

Halvaantuneen parantaminen

Kuolleista herättäminen

Raamatunkohdat:

Joh. 2:1–12

Joh. 6:1–13

Matt. 14:24–33

Mark. 4:35–41

Luuk. 5:17–25

Matt. 9:18–26

HARTAUS:

Aihe: Usko

Raamatunkohtia: Joh. 20:26–29 & Ps. 37:23–24

NÄMÄ TARVITSET MUKAAN:

Mafiosolaput, raamatunkohdat lapuilla, Raamattu & tarjottavaa.

5. kerta**EPÄITSEKKÄÄT SAKKEUS JA LESKI****TOIMINTA:**

Pelataan yhdessä jalkapalloa.

RAAMIS:

Mitä: Tutkiskellaan Sakkeuksen ja lesken kertomusten avulla, mikä on itselle tärkeää ja mikä sellaista, josta voisi luopua.

Miten: Luetaan raamatunkohdat Mark. 12:41–44 Lesken ropo & Luuk.19:1–10 Sakkeus. Tämän jälkeen jokaiselle jaetaan kymmenen paperilappua. Lappuille piirretään tai kirjoitetaan kymmenen itselle tärkeää esinettä. Ohjaaja laittaa esille kartonkeja, joissa lukee jokin tilanne. Esimerkiksi:

*Afrikan matkalla tavattu köyhä henkilö, joka ei omista mitään.

*Parhaan kaverisi koti on palanut ja siinä samalla kaikki kaverisi tavarat ovat tuhoutuneet.

*Sisaresi on joutunut sairaalaan pitkäksi aikaa ja hänellä on tylsää siellä.

*Venäläinen katulapsi, jonka tapaat lomamatkallasi Pietarissa.

*Naapurissasi asuva yksinäinen vanhus.

Jokainen voi luovuttaa tavaroitaan kyseisten tilanteiden henkilöille kiinnittämällä lappunsa kartongille. Kun kaikki ovat luovuttaneet haluamansa tavarat pois, käydään yhdessä läpi kartongit. Sen jälkeen keskustellaan siitä, kuinka paljon tavaroita jäi itselle. Oliko tavaroista vaikea luopua? Miksi/miksi ei? Olisiko olemassa jonkin tilanne, jolloin voisi luopua myös jostain itselle jääneestä tavarasta?

Lopuksi luetaan Matt. 6:19–21 Älä kokoa aarretta maan päälle ja keskustellaan siitä.

HARTAUS:

Aihe: Omastansa jakaminen

Raamatunkohtia: Sanal. 11:24–25 & Mark. 12:28–34

NÄMÄ TARVITSET MUKAAN:

Paperia, kartonkia, liimaa, kyniä, Raamattuja, jalkapallo & tarjottavaa.

6. kerta**FARISEUKSET****TOIMINTA:**

Retki rannalle ja rantalentopallon pelaamista.

RAAMIS:

Mitä: Tutustutaan Jeesuksen ja fariseusten välisiin kohtaamisiin.

Miten: Luetaan raamatunkohtia ja pohditaan niitä erilaisten kysymysten valossa.

Sapatin parannus Matt. 12:9–14

Mitä lepopäivän pyhittäminen on nykyisin? Onko oikein että, kaupat ovat auki joka päivä? Mitä tapahtuisi, jos kaikki paikat olisivat sunnuntaisin kiinni (esim. sairaalat, kirkot, tehtaat)? Onko lepopäivän pakko olla sunnuntai?

Syntinen nainen Joh. 8:1–11

Kuka voisi heittää kiven? Kenellä on nykyisin oikeus tuomita? Kuka puolustaa nykyisin? Minkälainen tunnelma sinulla jäi tästä raamatunkohdasta?

Tärkein käsky Mark. 12:28–34

Ketkä ovat lähimmäisiämme? Onko rakastaminen helppoa?

Pelataan Häirintäaliasta. Jaetaan osallistujat pareihin tai pieniin ryhmiin. Jokaiselle ryhmälle annetaan noin viisi raamattuaiheista sanaa (HUOM! Lista sanoista löytyy paketin lopusta). Aliasta pelataan niin, että muut ryhmät saavat häiritä selitysvuorossa olevaa ryhmää. Häirintä ei kuitenkaan saa olla fyysistä eikä huutamista. Jokaisella ryhmällä on kaksi kertaa minuutin verran aikaa selittää sanoja. Pelin lopuksi keskustellaan siitä, oliko selittäminen vaikeaa muiden häiritessä. Mietitään, oliko Jeesuksen helppo saada ihmiset kuulemaan itseään fariseusten häiritessä häntä syytöksillä ja kyseenalaistamisella.

HARTAUS:

Aihe: Luottamus Jumalaan

Raamatunkohtia: Jes. 26:3-4 & Ps. 62:8-9

NÄMÄ TARVITSET MUKAAN:

Rantalentopallo, Raamattuja, Alias-laput & tarjottavaa.

7. kerta

EVANKELIUMIEN NAISIA**TOIMINTA:**

Kisaillaan yhdessä epäreilujen kilpailujen merkeissä.

Ennen kilpailujen alkua ohjaaja leikkaa kahden värisiä lappuja niin, että toisia lappuja on enemmän kuin toisia (esim. kahdeksan sinistä ja kaksi punaista).

Kilpailujen aluksi jokainen kisaaja saa yhden lapun. Esimerkissä punaisten lappujen saajat ovat etuoikeutettuja ja sinisten lappujen saajat taas ”normaaleja”. Etuoikeutetut henkilöt saavat kilpailuissa etuuksia. Kilpailujen ideana on osoittaa, että maailma ei ole tasa-arvoinen, vaan lähtökohdilla on selkeä vaikutus.

Evoluutio: Kivi-paperi-sakset –peli, jossa tarkoituksena edetä amebasta ihmiseksi. Kehitysmuodot: ameba (ääntelee ameba ameba ja tekee käsillä sammakkouintiliikettä), ötökkä (ääntelee tsirp tsirp ja tekee ”lainausmerkejä” etu- ja keskisormillaan), jänis (ääntelee fläpäti fläpäti ja heiluttaa käsiä korvinaan), gorilla (ääntelee ugh ugh ja takoo käsillään rintaansa) ja ihminen (on voittanut pelin). Kaksi samassa kehitysvaiheessa olevaa henkilöä kohtaavat ja pelaavat kps-pelin, voittaja etenee seuraavalle kehitystasolle ja hävinnyt taantuu yhden asteen. Tasapelin tullen kumpikin pysyy nykyisessä kehitysvaiheessa. Amebasta ei voi taantua, ja ihmiseksi päässyt voittaa pelin. Punaisten lappujen etuna on, että kps-pelin tasatilanteessakin voittaa.

Sulkapallon heitto: Heitetään palloa mahdollisimman pitkälle. Punaisten lappujen etuna on, että henkilö saa kaksi heittokertaa ja saa heittää pari metriä muita edempää.

Pallo pään päällä kävely: Punaisten lappujen omistajat saavat käyttää käsiään apuna.

Tietokilpailu: Punaiset saavat kuulla muiden vastaukset ja saavat oikeasta vastauksesta enemmän pisteitä. Esimerkkikysymyksiä:

1. Mikä seuraavista on eläin? a)pra b)pra c)pra (c)pra)
2. Kuinka monta eläintä Mooses otti arkkiinsa? (0)
3. Mikä on Malesian pääkaupunki? (Kuala Lumpur)

RAAMIS:

Mitä: Käydään läpi Jeesuksen kohtaamisia naisten kanssa.

Miten: Jaetaan ryhmille raamatunkohtia, joissa kerrotaan Jeesuksen kohtaamista naisista. Raamatunkohtien pohjalta ryhmät tekevät talkshow-tyyppisen jutun, jossa haastatellaan naisia siitä, kuinka Jeesus on vaikuttanut heidän elämäänsä.

Naiset

Samarialainen nainen

Martta

Maria

Jeesusta seuranneet naiset

Syntinen nainen

Raamatun kohdat

Joh. 4:4–19, 28–29

Joh. 11:19–28, Luuk. 10:38–41

Joh. 12:1-8, Luuk. 10:38–41

Luuk. 8:1-3, Mark. 15:37–41

Joh 8:1–11

HARTAUS:

Aihe: Tasa-arvo

Raamatunkohtia: Fil. 2:3-4 & Gal. 3: 26-28

NÄMÄ TARVITSET MUKAAN:

Kahden värisiä lappuja, sulkapallo, pallo, tietokisan kysymykset, Raamattuja & tarjottavaa.

8. kerta**PÄÄSIÄISEN AIKA****TOIMINTA:**

Leikitään nuorten toivomia leikkejä/pelejä. Suunnittele myös itse leikkejä, jos nuorilta ei tule toiveita.

RAAMIS:

Mitä: Tutustutaan pääsiäisen tapahtumiin evankeliumin eri henkilöiden näkökulmasta.

Miten: Piirretään sarjakuva pääsiäisen tapahtumista eri henkilöiden näkökulmasta. Jaetaan osallistujat ryhmiin ja jokaiselle ryhmälle annetaan yksi Raamatun henkilö/henkilöt ja kyseiset raamatunkohdat. Ryhmä lukee kohdan/kohdat ja piirtää siitä sarjakuvan.

<u>Henkilö</u>	<u>Raamatunkodat</u>
Juudas:	Matt. 26:14–16 ; Matt. 26:20–25 ; 47–50 ; Matt. 27:3-5
Pietari:	Mark. 14:27–31 ; 66–72 ; Joh. 21:15–19
Ylipapit:	Matt. 26:3-5 ; 57–68 ; Matt. 27:1-2 ; 40–43 ; 62–65
Pilatus:	Matt. 27:11–26
Sotilaat:	Matt. 27:27–37 ; 54
2 rosvoa:	Luuk. 23:32–43

HARTAUS:

Aihe:	Jeesuksen uhrautuminen
Raamatunkohtia:	Joh. 10:11–15 & Joh. 14:1-6

NÄMÄ TARVITSET MUKAAN:

Paperia, kyniä, Raamattuja & tarjottavaa.

Hartauskirjallisuutta:

Aspinen, Mika 2005. Risteys - Materiaalia nuorteniltoihin.

Heinimäki, Jaakko 1997. Outo hartauskirja.

Issakainen Tytti 2004. Sanan siiville – Hartauskirja.

Issakainen, Tytti 2008. Pyykkipäivä ja muita pyhiä hetkiä.

Kanerva, Marjaana & Maarala Lauri 2005. Hiljaisuuden siiville – Polkuja
rukoukseen.

Kuokka, Pauliina 2009. Ehkä sittenkin joku.

Perkiö, Santtu 2010. Oman elämäsi tähti.

Pruuki, Heli 2002. Kerron sinulle tarinan.

Pruuki, Heli 2005. Kerron sinulle tarinan 2.

Pruuki, Heli 2009. Kerron sinulle tarinan 3.

Tynkkynen, Markku 2009. Keltainen Taunus ja muuta elämänmenoa.

Virtanen, Kalevi 2003. Kotien rukouskirja.

Ekstraohjelmat

Huonolla ilmalla/ sisäleikkejä:

Piirrä, näyttele ja arvaa – peli:

Leikkijät jaetaan kahteen ryhmään. Ryhmistä valitaan kerrallaan yksi leikkijä selittämään sana piirtäen tai näytellen. Leikinvetäjä näyttää saman sanan kummallekin selittäjälle, jonka jälkeen toinen heistä alkaa selittää sanaa pantomiimina joukkueelleen ja toinen piirtäen omalle joukkueelleen. Joukkue, joka arvaa sanan ensin, saa pisteen. Tämän jälkeen joukkueista valitaan uudet selittäjät ja edellisellä kerralla piirtänyt joukkue näyttelee ja näytellyt joukkue piirtää.

Arvaa liikkeen aloittaja:

Leikkijöistä valitaan yksi vapaaehtoinen (arvaaja), joka poistuu hetkeksi huoneesta. Sen jälkeen loppuista valitaan toinen vapaaehtoinen, joka on liikkeen aloittaja. Liikkeen aloittaja alkaa tehdä liikettä ja muut seuraavat häntä. Tämän jälkeen arvaaja saapuu huoneeseen. Liikkeen aloittaja vaihtaa liikettä ja muut vaihtavat liikettä heti, kun huomaavat aloittajan vaihtaneen liikettä. Arvaaja yrittää saada selville, kuka on liikkeen aloittaja.

Lännen nopein:

Asetutaan piiriin, kasvot piirin keskusta päin. Ohjaaja on piirin keskellä. Ohjaaja ampuu kädellä osoittaen jonkun piirissä olijan. Ammutun tehtävä on mennä kyykkyy. Välittömästi tämän jälkeen kyykkyy menneen vieressä olijat ampuvat toisiaan (käsillä osoittaen ja äännellen). Hitaampi tippuu pois pelistä. Kyykyssä ollut saa nousta piiriin takaisin. Leikki jatkuu niin kauan kunnes kaksi leikkijää on jäljellä.

Eläimellinen ääntelyleikki:

Jokaiselle osallistujalle jaetaan yksi lappu, jossa lukee jonkin eläimen nimi esim. kana, lehmä, sika. Jokainen lukee oman lappunsa, mutta ei kerro siinä olevaa eläintä muille. Kun kaikki ovat saaneet lappunsa luettua, leikkijät sulkevat silmänsä ja alkavat äännellä lapussa lukevan eläimen tavoin. Leikkijöiden on tarkoitus löytää omat ”lajikumppaninsa” ja muodostaa näin ryhmiä. Leikki loppuu kun jokainen on löytänyt oman ryhmänsä luo.

Ravipeli:

Leikki alkaa siitä, kun leikinvetäjä alkaa taputtaa jalkoihinsa ravirytmää, kaikki liittyvät siihen mukaan. Tätä liikettä jatketaan aina, kun muuta liikettä ei tapahdu. Satunnaisesti leikinvetäjä huutaa jonkun asian ja tekee siihen kuuluvan liikkeen, jonka kaikki toistavat perässä. Huutoja on esim. este, jolloin kaikki hyppäävät ilmaan ja sanovat hop. Oksa, jolloin kaikki kumartuvat ja sanovat oho. Vesieste, jolloin kaikki hyppäävät telemark hypyn ja sanovat splash. Japanilaiset turistit, jolloin kaikki ottavat kuvia kameralla sanoen klik klik. Lentokone, jolloin kaikki osoittavat ylös sormella ja sanovat ooh. Lisääkin saa keksiä. Ja samoja liikkeitä ja huutoja voi ja tulee käyttää useita kertoja, lopussa kannattaa ottaa liikkeitä lähes jatkuvasti.

Wc – paperipuolustus:

Kaikille jaetaan riittävän pitkä WC-paperipala, joka sidotaan nilkan ympärille. Tämän jälkeen kaikki asettuvat maahan istumaan niin, että kädet asetetaan selän taakse kämmenet maahan. Pelin aikana liikuttaessa takapuoli ei saa nousta maasta, eikä käsiä saa käyttää kuin liikkumiseen. Pelin ideana on suojella omaa vessapaperia nilkassa ja samalla yrittää saada jaloilla revittyä muiden paperi irti. Kun paperi repeää ja tippuu pois nilkasta, henkilö putoaa pelistä ja siirtyy pois pelialueelta. Viimeisenä vessapaperi nilkassa oleva henkilö voittaa

Piirretään selkään:

Jaetaan osallistujat n. 5-6 henkilön ryhmiin ja laitetaan istumaan jonoihin. Jonon ensimmäiselle annetaan eteen kynä ja paperia. Kaikki laittavat silmät kiinni, paitsi jonojen viimeiset, joille näytetään kuva (kaikille siis sama kuva). Jonojen viimeiset piirtävät kuvan sormella edellä istuvan selkään, joka puolestaan piirtää sen taas seuraavan selkään jne. Kuvan saa piirtää vain yhden kerran. Ensimmäisenä jonossa istuva piirtää kuvan paperille, sellaisena kuin se hänen selkäänsä piirrettiin. Kuvia verrataan ryhmien kesken. Ryhmä jonka teos muistuttaa eniten alkuperäistä, saa pisteen. Jonojen ensimmäiset siirtyvät jonon viimeisiksi. Peliä pelataan niin, että kierros menee läpi tai niin kauan kuin kuvia riittää. Kuvat voivat olla esim. purjevene, kukka, talo, auto tai muita hyvin yksinkertaisia kuvioita, joita leikinvetäjä on piirtänyt paperille etukäteen.

Leikkejä pienelle ryhmälle:

Esineen arvaus:

Leikkijöistä valitaan yksi vapaaehtoinen, joka poistuu huoneesta. Tämän jälkeen muut valitsevat huoneesta jonkin esineen. Vapaaehtoisen saavuttua huoneeseen takaisin hän alkaa kysellä muilta kysymyksiä, joihin voi vastata kyllä tai ei. Näillä kysymyksillä hän pyrkii selvittämään, mikä valittu esine on. Kun vapaaehtoinen arvaa esineen, voidaan valita seuraava vapaaehtoinen ja hänelle arvattava esine.

Arvaa sana:

Leikkijöistä valitaan yksi vapaaehtoinen, joka poistuu huoneesta. Tämän jälkeen muut valitsevat yhden sanan, joka vapaaehtoisen on arvattava. Vapaaehtoinen saapuu huoneeseen ja esittää leikkijöille vuoronperään kysymyksiä, joihin heidän tulee vasta korkeintaan kolmella lauseella. Näihin kolmeen lauseeseen on sisällytettävä valittu sana. Vapaaehtoisen tehtävä on huomata valittu sana, joka toistuu leikkijöiden vastauksissa.

Kysymyksiä kuvasta:

Leikinvetäjä näyttää jotain kuvaa tai valokuvaa leikkijöille minuutin ajan. Tämän jälkeen hän esittää kuvasta noin 5 kysymystä, joihin nuoret vastaavat paperille. Voittaja on se, jolla on eniten oikeita vastauksia.

Tarina esineistä:

Leikinvetäjä asettaa leikkijöiden eteen 5-10 esinettä ja kertoo esineiden löytyneen yhden henkilön laukusta. Nuorten tehtävä on keksiä tarina tästä henkilöstä esineiden perusteella. Tarina etenee niin, että jokainen nuori keksii vuorotellen yhden lauseen. Leikkiä jatketaan niin kauan, että kaikki esineet on käsitelty tai niin kauan kuin tarina riittää.

Talomiehen kissa on aktiivinen kissa:

Jokainen leikkijä sanoo vuorollaan: ”Talonmiehen kissa on - kissa.” Viivan kohdalla sanotaan jokin a-kirjaimella alkava adjektiivi. Miettimisaikaa on noin puoli minuuttia. Jos ei keksi sanaa, tai sanoo aikaisemmin sanotun adjektiivin, putoaa pelistä. Viimeiseksi jäänyt voittaa.

Esittelykierros:

Jokainen osallistuja sanoo vuorollaan oman nimensä, adjektiivin joka kuvaa itseään, oman keksityn ammatin ja oman keksityn kotipaikan. Kaikkien näiden on alettava samalla alkukirjaimella. Esim. Iida iloinen ikkunanpesijä Iisalmesta.

Kuka minä olen:

Leikinvetäjä kirjoittaa lapuille tunnettujen henkilöiden nimiä. Laput kiinnitettään leikkijöiden selkään tai otsaan, niin ettei leikkijä itse näe mitä lapussa lukee. Tämän jälkeen leikkijät kyselevät toisiltaan kysymyksiä saadakseen selville kuka hän on. Kysymykset täytyy esittää niin, että niihin voi vastata kyllä tai ei. Esimerkiksi: Olenko suomalainen? Olenko urheilija? Jos leikkijä luulee tietävänsä kuka hän on, hän käy kertomassa sen leikinvetäjälle. Ensimmäinen oikein vastannut voittaa, muutkin voivat jatkaa loppuun.

Puhallusfutis:

Sovitaan pelialue ja jaetaan pelaajat kahteen joukkueeseen. Pelialueen päihin tehdään maalit. Peliväline on pingispallo, jota pelaajat yrittävät kontaten ja puhaltaen kuljettaa vastustajan maaliin. Pelialueesta ei kannata tehdä kovin suurta!

Totta & valetta:

Jokainen kertoo nimensä ja kolme asiaa itsestään niin, että kaksi asiaa on totta ja yksi "valetta". Muut yrittävät arvata, mikä oli totta ja mikä ei.

KAAOSPELIN KOODIT:

1./2345	2./5693
3./3490	4./9932
5./6793	6./3476
7./6698	8./5734
9./9136	10./10033
11./67014	12./88108
13./63245	14./21226
15./51253	16./77412
17./90433	18./56296
19./65392	20./89874
21./18735	22./30643
23./599353	24./914843

25./432998	26./100110
27./622865	28./532975
29./228523	30./987386
31./211223	32./879113
33./478275	34./236456
35./559883	36./913264
37./6395645	38./6432879
39./9375898	40./9053598
41./2434267	42./8975869
43./4392234	44./7291543
45./4691987	46./8732432
47./8393324	48./2399543
49./3459758	50./2423999

KAAOSPELIN TEHTÄVÄLISTA:

- Esittäkää piiri pieni pyörii -leikki
- Lausukaa uskontunnustus
- Keksikää laulu jossa on PIIP sana ja laulakaa se
- Hakekaa PIIP asia
- Muodostakaa ryhmänä pyramidi
- Esittäkää elefanttimarssi laulun kanssa
- Kantakaa yhtä ryhmäläistä viisi metriä
- Laulakaa Maamme laulu
- Etsikää ja lukekaa ääneen Saarn. 3:2-8 / Ps. 23 / 1.Kor. 13:1-10 / Joh. 3:16
- Keksikää tanssi ja esittäkää se
- Näytelkää Romeo ja Julia niin, että kaikilla on rooli
- Rakentakaa paperilennokki ja heittäkää sitä vähintään 5 metriä
- Pitäkää kivi-paperi-sakset -turnaus ja voittajan on voitettava vielä vetäjänkin siinä
- Nimetkää 15 lintua
- Kertokaa hyvä vitsi
- Laulakaa virsi
- Esittäkää pantomiimina jokin elokuva, kunnes vetäjä arvaa, mikä se on
- Hakekaa Alias-kortit ja jokaisen on selitettävä vetäjälle yksi sana
- Keksikää 35 sanaa, jotka alkavat S-kirjaimella
- Tehkää itsellenne päähineet ja pitäkää niitä loppupelin ajan pääsänne
- Rakentakaa kengistä noin metrin korkuinen rakennelma
- Järjestelkää kengät siististi eteiseen
- Esittäkää ryhmänä jotain Afrikan eläintä, kunnes vetäjä arvaa mikä eläin on kyseessä
- Keksikää uusi urheilulaji ja pelatkaa sitä
- Kertokaa, mikä on Raamatun viimeinen sana (kanssa)
- Esitelkää itsenne toisilla nimillänne
- Olkaa hiljaa kaksi minuuttia
- Sanokaa, paljonko on 128 x 14 (1792)
- Piirtäkää kuva ryhmästänne

ALIAKSEN SANAT:

Opetuslapsi	Fariseus	Jeesus
Jumala	Rakkaus	Sapatti
Synti	Käsky	Armo
Joosef	Maria	Juudas
Kaste	Ehtoollinen	Joulu
Pääsiäinen	Nasaret	Betlehem
Opettaa	Rukoilla	Tuomita
Puolustaa	Pyhä Henki	Risti
Golgata	Enkeli	Evankeliumi
Ihme	Seurakunta	Kirkko
Lammas	Seimi	Kyyhkynen
Ylösnousemus	Kala	Karitsa
Tähti	Taivas	Kalastaja
Aasi	Paimen	Lähimmäinen
Pietari	Herodes	Johannes Kastaja

LIITE 4: PALAUTELOMAKE KESIKSEN VETÄJÄLLE

Palautelomake

Kerta & aihe _____ Osallistujamäärä _____

Miten toiminta onnistui? Olisitko kaivannut enemmän/selkeämpää ohjeistusta? Millaista?

Miten raamis onnistui? Olisitko kaivannut enemmän/selkeämpää ohjeistusta? Millaista?

Sopiko hartausaihe mielestäsi illan teemaan? Oliko paketista löytyvistä raamatunkohdista apua hartauden valmistelussa? Olisitko kaivannut enemmän tukea hartauden valmistamiseen? Millaista?

Mitä tekisit toisin, jos pitäisit saman kesis-kerran uudelleen?

Muuta sanottavaa kesis-kertaan liittyen voit kirjoittaa paperin kääntöpuolelle.

LIITE 5: LOPPUPALAUTELOMAKE KESIKSEN VETÄJÄLLE

Kokoava palautelomake

Olivatko raamisten aiheet mielestäsi kohderyhmälle sopivia? Jos ei, niin minkälaiset aiheet olisivat olleet sopivampia?

Mitä mieltä olit raamisten toiminnallisuudesta?

Olisitko kaivannut paketin toimintoihin erityyppistä ohjelmaa? Mitä?

Olivatko toiminnot ja raamukset sopivan mittaisia käytettävissä olevaan aikaan nähden?

Käytitkö paketin lopusta löytyvää ekstraohjelmaa? Koitko sen hyödylliseksi ja oliko ekstraohjelmia riittävästi?

Kuinka suuren osan kävijöistä arvioisit olevan tämän vuoden rippikoululaisia. Kävivätkö samat nuoret kesiksessä useita kertoja?

Minkälaista palautetta kesiksestä sait nuorilta?

Kuinka kesisten vetäminen onnistui? Saitko tarpeeksi tukea? Mistä/keneltä? Minkälaista tukea olisit kaivannut lisää?

Mitä muuttaisit kesis-paketissa?

Oliko mielestäsi kesis-toiminnalla merkitystä nuorille?

Kannattaisiko seurakunnan mielestäsi järjestää jatkossakin nuorille kesätoimintaa?

Muuta palautetta kesis-paketin tekijöille:
